

Zprávy

SPOLKU ČESKÝCH BIBLIOFILŮ
V PRAZE

2/2019

EDITORIAL

Rok 2019 se do dění ve Spolku zapsal událostmi dlouho připravovanými, ale i nečekanými. Všichni, co přišli na VH v květnu zajisté netušili, že je to poslední setkání s čestným předsedou Martinem Dyrynkem. Rok 2019 jsme vyhlásili rokem Oty Janečka a důstojně oslavili sto let, co uplynulo od jeho narození. Další akce se ještě chystají. Právě připravené číslo Zpráv proto vzpomene jak MD, tak i OJ, zaznamená i další výročí, výstavy, zkrátka vše, co Spolek a jeho členové v tomto roce prožívali.

pl

MARTIN DYRYNK, čestný předseda (6. srpna 1941 – 29. června 2019)

Zcela nečekaně přišla začátkem prázdnin informace o náhlém úmrtí Martina Dyrynka. Tato zpráva zasáhla jeho rodinu a široký okruh přátel. Mezi přátele a známé patřili na předním místě i bibliofilové. Svědčí o tom jednak mnoho projevů soustrasti od členů Spolku českých bibliofilů, ale i jejich osobní účast při posledním rozloučení v kostele svatě Markéty v klášteře Břevnov, kde za všechny pohovořil jeho přítel biskup Václav Malý.

Martin se do svých osmi let vídal se svým dědou Karlem Dyrynkem (1876–1949) a později se ukázalo, že prožít dětství v blízkosti předního českého typografa a knihtiskaře mělo zásadní vliv na životní dráhu jeho vnuka Martina. Cesta obou Dyrynků je nyní u konce. Martin Dyrynk vzdal hold svému dědovi podrobným soupisem typografického díla Karla Dyrynka, několikrát publikovaným a doplňovaným a k 70. výročí, které letos 2. července uplynulo od úmrtí Karla Dyrynka, připravoval druhé vydání vzácné bibliofilie – Karla Dyrynka *Písma Josefa Váchala*, kterou v edici Non multis vydal 1930 A. Sáhka v Brně v počtu 60 ručně číslovaných výtisků. Tato Martinem Dyrynkem upravená a doplněná reedice se stala poslední typografickou prací Martinovou, je autorsky dokončena a SČB ji se souhlasem rodiny vydá pro přátele Martina Dyrynka a pro své členy.

Téma MD a SČB by si zasloužilo samostatnou studii. M. Dyrynk vstoupil do Spolku 1978. Mezi léty 1980–2019 typograficky upravoval většinu spolkových publikací, z nichž si velkou oblibu získalo 41 svazků edice Pupilla. Jako novoroční soukromé bibliofilské tisky vydával edici Slza v letech 1969 až 2018, posledním svazkem byly verše Petra Kopty: neboť ví ... jako PF na rok 2019. Dvacítku knih upravil pro knižní edici Ceny Nadace Dagmar a Václava Havlových VIZE 97 v letech 1999 až 2018. A mohlo by se s výčtem prací ještě dlouho pokračovat. Snad bude zajímavé otisknout část medailonu MD v katalogu putovní výstavy CESTY z dubna 1969:

„MARTIN DYRYNK malíř a grafik, ... vyučen akcidenčním sazečem, studoval na Státní škole grafické v Praze pod vedením S. Tomasyho, humanitní vzdělání ukončil na SVVŠ. Od roku 1960 se profesionálně zabývá užitou grafikou ... Věnuje se také návrhům instalace výstav a malířské tvorbě v oblasti expresivní imaginace vycházející ze surrealistických impulsů. Je činný i publicisticky v oboru estetiky a typologie latinky a typografie ... Jeho propagační a užitá grafika (filmové, divadelní a výstavní plakáty, obálky a obaly, diplomy, značky, typografické úpravy, prospekty, koláže, ex libris, grafické úpravy bibliofilii, novoročenky, letáky apod.) má přísný grafický řád. Celková kompozice je vždy záměrně postavena na optické dráždivosti a efektu, s kresebnou zkratkou a se silnou akurátností na titul. Prokazuje subjektivní vynalézavost i znalost tiskařských technik, ke kterým má blízko z rodinné tradice...“

Na tomto textu psaném před padesáti lety není třeba co měnit, doplnit, je aktuální až do dnešních dnů.

Martin Dyrynk byl pochován do rodinné hrobky na Vinohradském hřbitově, v těsném sousedství s hrobem Karla Dyrynka.

Petr Ladman

KAREL KROPÍK: OTA JANEČEK & KNIHA

*Studijní a vědecká knihovna Plzeňského kraje uspořádala v galerii Evropského domu SVK PK na náměstí Republiky č. 12 v Plzni výstavu **Ota Janeček & kniha** ve spolupráci se Spolkem českých bibliofilů. Výstavu věnovanou 100. výročí narození tohoto významného umělce a čestného člena SČB připravili členové výboru Spolku Mgr. Lenka Šlajerová, dr. Josef Čejka a dr. Karel Kropík. Komorní výstava, která přibližila Janečkovu tvorbu z oblasti krásné knihy, bibliofilie, spolkových tisků, knižní a dětské ilustrace a grafiky, trvala od 6. do 29. srpna 2019 (otevřena byla vždy v úterý, středu a čtvrtek 9:00–12:00 a 13:00–17:00 hodin) a navštívilo ji celkem 348 návštěvníků. Otiskujeme text dr. Karla Kropíka, kterým byla tato výstava v **úterý 6. srpna** uvedena.*

(č)

Vážení přátelé, dámy a pánové, milá přítomná mládeži. Ilustrované a edičně výpravné knihy slibují minimálně dvojí přitažlivost – jsou v zásadě ke čtení a dívání. Bibliofil se navíc dívá na knihu i jako pozorovatel – tedy všemi smysly. Nejprve ji vezme opatrně do rukou a potěšká ji. Váha knihy a její rozměr jsou často důležité.

Pak, pokud ji kniha má, sundá její obálku a přečte a prohlédne její obsah. Knihu otevře a ohodnotí vazbu, titulní list, sazbu a techniku a kvalitu tisku. Typ písma a zdařilost reprodukci nebo originální grafiky nevyjímaje. Někdy se také do knihy začte, ale větší obsah již zná. V opačném případě je zvědav na to, jak ilustrační doprovod, charakter vazby a tiskařské provedení reagoval na literární obsah.

U knih, které byly ilustrovány a vyzdobeny Otou Janečkem, je jeho jméno zárukou kvalitního knižního produktu bez ohledu na to, zda vydavatel obohatil svět knih o bibliofilii, krásnou knihu, sbírku básní, pohádku, didaktickou literaturu nebo lepoporelo.

Ota Janeček jako všestranný umělec chápal knihu jako celek a s vydavatelem kontroloval průběžně během jejího vzniku tisk, gramáž a kvalitu papíru, vazbu a pohlednost.

Zajímalo ho i komu a v jaké míře je kniha určena. Pokud byla určena dětem, ohlídal i její nároky na životnost.

Ota Janeček nebyl samozřejmě jen malířem a výtvarníkem. Znal i taje mechaniky (pravděpodobně po otci), navrhoval poštovní známky, spolupracoval s filmovou produkcí, byl autorem přebalů na gramofonové desky nebo návrhů ozdob.

Můžeme říci, že Ota Janeček ve své tvorbě vycházel z toho, že první dojem, první zkušenost jsou často rozhodující pro budoucnost osobnosti.

První učitel, první učebnice, první naučená básnička. Co je první utváří i povahu člověka. Ota Janeček byl vybrán z mnoha umělců k realizaci ilustrací pro Slabikář 1. ročníku základních škol. Tato učebnice nového typu (dočkala se 17 vydání) nepřímo historicky navazovala na legendární slabikář Mikoláše Alše. Jak Mikoláš Aleš tak Ota Janeček měli se slabikářem problémy. Přítel Oty Janečka, nositel Nobelovy ceny Mistr Jaroslav Seifert, o slabikáři Mikoláše Alše napsal básničku, která se hodí i pro Slabikář Oty Janečka:

Hrníčku říkal, vař mi vař,
Peníze nejsou v míšku,
A kreslil dětem slabikář,
Tu nejkrásnější knížku.
Tu oslík, slimák, strom a mrak,
Jeleny kreslil srnce.
Ty malé dával za šesták
A větší po korunce.

Ota Janeček měl rád lidi i přírodu. Přírodu živou i neživou. Měl rád život, který tak rozmanitě a zdařile uměl popsat svojí paletou. Věřím, že i tato komorní expozice v krásném prostředí plzeňské Galerie Evropského domu připravená se Spolkem českých bibliofilů v Praze připomene významné výročí tohoto významného českého umělce často oceňovaného i v zahraničí.

FRANTIŠEK DVOŘÁČEK: BÁSNÍK LADISLAV NOVÁK, TVŮRCE EXPERIMENTÁLNÍ POEZIE

„Promarnil jsem mnoho skvělých možností / ale daleko nejlepší ze všech / je tato existence jako na zapřenou / zde v Třebíči v metropoli jihozápadní Moravy / kdesi na okraji Mléčné dráhy.“

Ladislav Novák se narodil 4. srpna 1925 v Turnově a zemřel 28. července 1999 v Třebíči, kde prožil celý svůj život. Po studiích na třebíčském reálném gymnáziu v letech 1936 až 1944 pokračoval od roku 1945 studiem češtiny a dějepisu na Filozofické fakultě Karlovy univerzity a svá studia ukončil diplomovou prací Rým a asonance v díle Vítězslava Nezvala. Pak následovalo několik míst, kam nastoupil jako učitel. Od r. 1950–1951 to byla jednotřídka ve Smržově u Českého Dubu. Po ukončení vojenské služby v roce 1954 působil v Rovensku pod Troskami, v letech 1954 až 1955 učil v blízkém Budišově a od roku 1955 až do roku 1964 byl pedagogem na jedenáctiletce v Třebíči. Během let 1964 až 1979 byl profesorem češtiny a dějepisu na Střední všeobecně vzdělávací škole

(nynější gymnázium) v Třebíči. Po vyhazovu pro kontakty s americkým kulturním atašé F. Qinnem byl suspendován a od roku 1979 až do roku 1985, kdy odešel do důchodu, učil na průmyslové škole stavební. Z práce na statistickém úřadě tehdy vyhodili i jeho manželku Elišku.

Jeho umělecké aktivity na poli literárním a výtvarném, v oblasti zvukových či pohybových experimentů tvoří neoddělitelnou jednotu, jeho dílo se navzájem prolíná, jsou to často dvě strany jedné mince. Zásadní zlom v jeho výtvarné tvorbě znamenalo setkání, a pak i celoživotní přátelství, s básníkem a výtvarníkem Jiřím Kolářem v roce 1961. Velký význam pro něho měla následná spolupráce na poli experimentální poezie s básníky a překladateli Josefem Hiršalem a Bohumilou Grögerovou.

I když nedávno vyšel obsáhlý výbor z Novákových literárních prací (*Dílo I, II a ještě Dílo III*, což jsou Novákovy překlady), nemohl obsáhnout celé jeho literární dílo. Existují básně, které vznikaly mimo oficiální sbírky, které byly často věnované přátelům. Z posledně vydaných sbírek poezie (*Zapomenuté básně a Neztracené básně*) je tam připomenut jen jejich zlomek. Také Novákovy texty k výstavám přátel byly často pozoruhodné, hodné básníka, významné byly také jeho vzpomínky otištěné ve Šlápějích kultury západní Moravy (*Třebíč v mých snech*). Objevná a doposud neotištěná je i *Vzpomínka na Vítězslava Nezvala*. Jednou z těch doposud nepublikovaných je báseň z roku 1985:

Za trebičskou poliklinikou

FD

Čerstvě posečená tráva
vydechuje svou nahořklou vůni
až mě z toho bolí hlava
jak se procházím zde na výsluní

Rozžhavené slunce duní
a ohnivýma rukama mává
takže sním o skryté tůni
kde je voda studená a tmavá

Vždycky toužíme naopak:
z rokliny vzlétnout jako pták
a shůry se vysmívat své době

Když se pak zbavíme všech pout
hledáme dole tichý kout –
stejně ho nalezneme až v hrobě

Zajímavá svědectví o Novákových literárních začátcích přináší rozhovor, který jsem s ním vedl v Třebíči 28. března 1990.

Rád bych se Tě, Ladislave, chtěl zeptat na Tvoje první literární pokusy.

Když jsem končil 1. třídu obecnou, tak jsme dostali tiskárničku. První text se jmenoval *Válka budoucnosti* a bratranec mně to na té domácí tiskárničce vytiskl. Ve čtrnácti letech jsem se pokoušel psát detektivky. Pak to byly romantické texty pod vlivem Nietzscheho knihy *Zarathustra*, a dále to byly vlivy Hamsunových próz. Bylo to v kvintě, když jsem

byl nemocen, dostal jsem žloutenku, ale měl jsem povoleny vycházky. Šel jsem do knihovny, kde jsem uviděl knížku *Edison*. Tak jsem si myslel, že je to životopis slavného vynálezce. Překvapilo mě, že to byla Nezvalova báseň, jedna z nejlepších co Nezval napsal. A přiznám se, že když jsem začal číst, tak jsem tomu zpočátku nerozuměl. Ale co mne uchvátilo, byl ten rytmus, hudba slov. Četl jsem znovu a znovu a pomalu jsem do toho začal pronikat. Pak jsem si vypůjčil u strýce knížku Nezvalovy *Básnické směry*, a tak jsem vlastně začal pomalu pronikat do poezie. S Nezvalem jsem se později seznámil, to bylo někdy v roce 1943.

Zkrátka nato jel spolužák František Nováček do Tasova, kde byl tehdy i Dr. Habáň, dominikán. Přivezl Demlovi ukázky toho, co píšu. Vrátil se a reprodukoval mně Demlovy poznámky k těm mým textům. Zkrátka jsem jel do Tasova sám a od té doby jsem do Tasova jezdil velmi často. A Deml byl druhým autorem, který na mě silně zapůsobil.

Chtěl bych se ještě zeptat, který z literátů našeho kraje Ti byl ještě blízký?

Byl to Zahradniček, kterého jsem poznal osobně někdy v roce 1944. Vydal právě v tomto roce sbírku *Pod bičem milostným*, kterou jsem velmi pozorně četl. A samozřejmě pak i další Zahradničkovy sbírky.

Dalším byl Antonín Bartušek, s nímž jsem se poznal blíž až po válce. Ale před válkou vlastně Bartušek organizoval takový časopis, ilegálně vycházející, samizdat dalo by se říct, který se jmenoval Vítr, a do kterého jsem přispíval. A pak jsme si už s Bartuškem dopisovali. Později byl Bartušek v Třebíči ředitelem muzea, scházeli jsme se velmi často, byli jsme v blízkém kontaktu.

K mým přátelům, ještě z gymnaziálních let, patřil už také zemřelý Miloš Václav Dočekal, ke konci života děkan v bazilice sv. Prokopa. S tím jsem se tedy kamarádil ve studentských letech velmi úzce a velmi často.

Znal ses s básníkem P. Janem Dokulilem?

S tím jsem se setkal dvakrát nebo třikrát, nějaká bližší známost to nebyla. Významná však pro mne byla známost, a potom i přátelství, s prof. Milošem Dvořákem, kterého jsem poznal už jako student někdy v roce 1944. Potom od roku 1944 jsem k němu pravidelně docházel a ten na mě měl taky značný vliv, zvláště v těch prvních poválečných letech. Tehdy, když jsem k němu poprvé přišel, tak byl překvapen, že jsem poznal obrazy Bedřicha Vaníčka a prof. Kovárny, které mu tam visely v bytě. Poznal jsem, že to na něho udělalo určitý dojem.

Dotkli jsem se ted' i výtvarného umění. Znal ses s malířem Bedřichem Vaníčkem blíže, snad i s malířem a výtvarným teoretikem Viktorem Nikodémem. Už také proto, že oba dva byli blízkými Nezvalovými přáteli.

Viktor Nikodém byl ten, kdo mně někdy v roce 1943 umožnil návštěvu Vítězslava Nezvala. Tehdy tady byl na návštěvě jeho příbuzný Mgr. Caha, který si bral moji sestřenicí. Společně jsme jezdili na kole opatřovat potraviny. A tak jsme si spolu vyprávěli a já jsem mluvil pořád o Nezvalovi. On to pak zorganizoval, abych se sešel s Nikodémem a ten zase zprostředkoval první návštěvu u Nezvala.

Bedřicha Vaníčka jsem zastihl v Palečkově mlýně. Bylo to takové velmi pěkné odpoledne, velmi pěkné povídání, ale častěji jsem se s ním nestýkal.

Chtěl bych se ještě zeptat na básničku Jarmilu Urbánkovou, která pocházela z rodiny evangelického faráře z nedalekých Horních Vilémovic a rovněž studovala na třebíčském gymnáziu.

Osobně jsem se s ní nepoznal, ani její tvorbu příliš neznám.

Zajímá by mne Tvůj vztah ke Staré Říši, k Florianově rodině, i to, zda jsi blíže poznal Florianovo Dobré Dílo, Novu et veteru, Studium...

Dobré Dílo jsem poznal prostřednictvím Miloše Dvořáka, který mně Florianovy knížky půjčoval. Josefa Floriana jsem osobně nepoznal, sám jsem se vlastně do Staré Říše dostal poprvé před deseti roky.

Někdy za války jsem psal Michaelu Florianovi, jehož dřevoryt, portrét Josefa Floriana, který vyšel v Akordu se mi líbil, a tak jsem mu o tom pochvalně napsal. On mi ale tehdy neodpověděl. Potom, prostřednictvím Rudolfa Černého, jsem se tam dostal, byl jsem tam několikrát za Stritzkem.

Jsem rád, že zmiňuješ profesora Rudolfa Černého, tvého profesora, ale také literáta.

Černý mě učil, jeho paní taky. Byl to výborný kantor. Zvláště Černého literární zájem na mne zapůsobil. Po maturitě jsem se s ním opět setkal. Působil jako redaktor v Lidové demokracii v Praze. Potom jsme se vidali, to už bylo později, v polovině sedmdesátých let, když jsem si koupil auto a několikrát jsem za ním do Moravských Budějovic zajel. Publikoval taková vypravování, pohádky pod pseudonymem Cyril Vochl. Něco bylo v Akordu. Mohu dosvědčit, jak tím byl Deml nadšený, jak to velmi chválil. Byla to pohádka, která byla napsaná v nářečí.

Rád bych připomenul Černého Nocturno, které vyšlo v samizdatu, a které svými dřevoryty doprovodila grafička Anna Poustová.

Asi rok před Černého smrtí mně můj přítel *Nocturno*, vynikající Černého prózu, půjčil. Naposledy jsem se s ním setkal, když jel z brněnské onkologie na Žlutém kopci. Vypravoval mně o své nemoci, bylo to naposledy, co jsem se s ním setkal.

Rád bych se Tě zeptal na Tvůj vztah k našemu kraji, který sice není Tvým rodným krajem, ale v němž jsi vlastně prožil celý svůj dosavadní život. Mnoho autorů hovoří o silném pocitu, který z našeho kraje vnímají, o jedinečném genu loci tohoto magického koutu Vysočiny, posetého zbloudilými balvany, prostoupeného remízky, se shrbenými borovicemi na pomezí lesů a kamenitých polí.

Ve mně jsou dvě krajiny, jednak je to krajina Českého ráje, kterou bych charakterizoval takovými třemi znaky. Za první jsou to daleké výhledy. Když to jde, je vidět Kozákov, Ještěd, Trosky, Mužský... Za dobrého počasí i západní část Krkonoš.

Druhou charakteristikou jsou louky, dnes už zčásti zdevastované, meliorované, kde se to v létě všechno vlnilo, takové vlání se senzibilitostí, řekl bych, šrámkovskou.

A potom jsou tam fantastické skalní útvary, „skalní města“, která na mě zapůsobilá nejvíce. Je tam taková zvláštní vůně, vůně písku a kapradin.

Samozřejmě třebíčská krajina, a okolí, na mě zapůsobilá tou svou atmosférou. Krajina žulových balvanů. Je to krajina velmi složitá, se svým zvláštním rytmem strání a protistrání, remízky. Není to jednoduchá krajina, je to velmi drsná, zvrásněná krajina. Je

tu analogie mezi větou Demlovou a rytmem této krajiny. Tato zvláštní souvislost je mi blízká. Já jsem tady tu krajinu poznával ještě za války, kdy jsme jezdili na takové vyjížďky v neděli odpoledne. Tam jsem prožíval ta stromofadí, rytmus krajiny, což na mne nepochybně velmi silně zapůsobil. Ještě jsem si vzpomněl na jednu věc k tomuto kraji. Jednou jsem jel z Třebíče šťastnou náhodou s Albertem Vyskočilem a hovořili jsme o tom, kolik básníků je z tohoto kraje. A Vyskočil tvrdil, že tady kdysi byli Keltové, a když byli vytlačováni ze země, tady se jich pár udrželo a proto je to kraj tolika básníků: Březiny, Demla, Nezvala, Zahradníčka... A ty žulové balvany jsou stopami keltské krve.

Albert Vyskočil byl člověk velmi jasnozřivý, ale tohle bylo asi trochu přehnané.

Jak se ta krajina odráží v Tvé práci, jak se zrcadlí v Tvém díle?

Domnívám se, že je to v první řadě *Zámostí*, na jehož podobě se podílel i Vilém Reichmann.

Fotografiemi střech židovského města, tajemných zákoutí a hrbolatých uliček šťastně doprovodil Tvůj text, který ještě stačil vyjít v Indexu 4/1969. V Zámostí jistě šlo také o Tvoji básnickou reflexi bolestného osudu třebíčských Židů, kteří v tom úzce vymezeném prostoru ghetta, plném křivolakých uliček, úzkých průchodů a strmých schodišť, která stoupala k příkrčeným domům, vrostlých do skalního masivu Hrádku, kteří tu žili po staletí. Jistě Tě přitahoval tajemný labyrint židovského města, s jeho dávnými tajemstvími, už opuštěnými, zapomenutými.

To *Zámostí* jsem napsal v šedesátých letech a potom přijel Vilém Reichmann a tu krajinu vyfotografoval. Ty fotografie jsou sugestivní, působivé. Těch textů, které se vztahují k Třebíči, je celá řada, ale nejvíce ten text *Zámostí*. Tak se měla jmenovat celá ta knížka připravená k vydání, už vysázená, ale nakonec nevyšla. Sazba byla v 70. roce rozmetána. Ještě sbírka *Závratě*, kde je i text Borovinský rybník, který se vztahuje k Třebíči. V *Textamentech* jsou některé texty, které se dají situovat do Třebíče a nadto se toho najde více v mých raných věcech.

Nesmíme opomenout ani Bedřicha Fučíka, rodáka z nedalekých Čáslavic. Zajímá mne, zda jsi se s ním znal osobně?

S Bedřichem Fučíkem jsem se poznal už jako student, krátce po maturitě, právě při návštěvě u Miloše Dvořáka, když za ním přijel. Později jsem za ním chodil do Vyšehradu anebo k nim domů do vily, když jsem v Praze studoval. Fučík na mě tehdy silně působil svou nesmírnou živostí, vitalitou, svým smyslem pro humor. Někdy mně taky vypravoval příběhy, dalo by se říci „ze života“. A pak jsem byl překvapen, když jsem některé příběhy našel v jeho *Zastaveních*. On ty příběhy v sobě nosil po celé roky, rád je vyprávěl a až potom napsal.

Je zajímavé, jak dlouhou dobu zrání měla vrcholná díla k tomu zrodu. To mohu dosvědčit.

Ještě jedna věc. Když jsem potom učil tam na Turnovsku, tak mně Fučík zprostředkoval, abych byl přijat do Lidové demokracie. Ačkoliv on už tehdy ve Vyšehradu nebyl, ale měl tam známé. Za to jsem mu byl velmi vděčný, ale bohužel mi to nebylo nic platné, protože kádrové oddělení na kraji v Liberci mne neuvolnilo.

Rád bych se zeptal na dva umělce, kteří, sice nemají přímý vztah k našemu kraji, ale pro Tebe mělo setkání s nimi, jejich přátelství zásadní význam. Chtěl bych se zeptat na Jindřicha Chalupického, a také na Jiřího Koláře.

S Jiřím Kolářem to bylo tak. Po válce jsem si koupil Kolářovu sbírku *Limb a jiné básně*, která na mě silně zapůsobila, líbila se mi zvláště svým skladebným prvkem.

Ale potom jsem se s ním seznámil až koncem roku 1960 a to prostřednictvím Mikuláše Medka. Když jsem pak s Medkem mluvil, tak jsem mu říkal, že to, co existuje v malířství, tzv. abstraktní malba, i když to označení je nepřesné, tak něco podobného přeci musí existovat v poezii. Jak na to přijít? On mně slíbil, že mne seznámí s Jiřím Kolářem. Trvalo to nějakou dobu, on na to zapomenul, ale když jsem mu to připomenul, setkali jsme se u Medka i s manželkou, která tam byla se mnou. Šli jsme do vinárničky u Národního divadla a tam jsem mu přinesl nějaký text, už nevím který, ale něco podobného jako v *Závratích*.

Kolář řekl, že je to zajímavé, ale že by chtěl vidět víc. A tak jsem udělal takovou malou sbírečku, která se jmenovala *Skleněná laboratoř*. Kolář tím byl překvapen, do jisté míry šokován, že jsem některé věci, které dělal on a já, aniž jsem měl kontakty se zahraniční literaturou, jsem se k tomu také dostal. Vzniklo z toho velké přátelství, které se v roce 1964 trochu narušilo. Bylo to v souvislosti s Kolářovou výstavou, kterou měl v Liberci. Ale o tom bych nerad mluvil. Přátelský styk jsme udržovali potom dál, ale už nebyl tak intenzivní. Ale ono to nešlo jinak, s takovou intenzitou.

Seznámení s Jindřichem Chalupickým je zajímavé. Já jsem si prostřednictvím francouzského básníka Pierra Garniera dopisoval s dadaistickým básníkem Raulem Hausmannem, který tehdy žil ve Francii. S Hausmannem jsem se, bohužel, nikdy neseťkal, ačkoliv mne do Francie zval. Hausman dětská léta prožil v Čechách. Jeho otec byl, nemýlím-li se, důlním inženýrem na Kladně. A tak jsme si dopisovali. V jednom dopisu mne žádal, abych vysvětlil Chalupickému, že v dadaismu nebyly žádné prvky metafyzické nebo náboženské atd. Já jsem mu napsal, že se blíž s Chalupickým neznám, ale když se někdy naskytne příležitost, že mu o tom řeknu anebo napíšu.

Chalupického texty jsem znal z dřívějšíka a zaujaly mne. O tom Hausmanovu dopisu jsem mu napsal, i to, co mu vzkazuje, ale já si myslím, že Hausmann nemá zcela pravdu. Kupř. dadaista Hugo Ball se potom stal jedním z těch, kteří konvertovali ke katolicismu. A potom přijel Alek Henisz z Paříže, který byl v kontaktu s Jaguerem, se skupinou Phases. A když přijel do Prahy, já jsem tam za ním přijel a setkali jsme se tam s Chalupickým. Chalupickému muselo být divné, co to je za člověka, ten Novák z Třebíče, když se zná s fázistama, když se zná s Hausmannem. A potom se u nás najednou Chalupický objevil a prohlížel si moje věci, zdržel se jen krátce, asi dvě hodiny. Mezitím jsme si vyměnili několik dopisů. Možná to bylo počátkem roku 1965 (anebo koncem roku 1964) přijel a vybral si tehdy moje věci a udělal mně v roce 1969 výstavu ve Špálovce. V jedné polovině Špálovky byl František Gross. A potom o mně napsal ve svých příbězích *Na hranicích umění*. Ten *Příběh Ladislava Nováka*, je příběh velmi významný, podstatný text – za což jsem mu vděčen.

Rád bych připomenul pozoruhodnou výstavu prací Jiřího Koláře z 60. let, v brněnském Domě pánů z Kunštátu na přelomu let 1989/1990, k níž jsi zapůjčil Kolářovy práce ze své sbírky.

Tehdy na počátku šedesátých let jsme si s Jiřím Kolářem vyměňovali dopisy téměř týdně, někdy i častěji. Jirka tehdy s úsměvem říkal: „Pěkně ty pošťáčky proháníme.“ Naše dopisy byly velmi krátké, telegrafické. Uvědomovali jsme si totiž, že při tak časté korespondenci si jistě čtou naše dopisy fyzlové. Byli jsme tedy krajně zdrženliví. Téměř však do každé zásilky jsme vkládali ukázkou toho, co nového děláme. Tak se mi časem nahromadila pěkná sbírka Kolářových prací. Většinou šlo ovšem jen o menší formáty, ale jejich mimořádná hodnota spočívá v tom, že to byly prvotiny nových objevů a sérií.

A ještě vzpomenu jednu výjimečnou výstavu, kterou uspořádala Národní galerie, a jejíž výtěžek byl určen k zakoupení dialyzačního přístroje pro nemocného Jindřicha Chalupického. Na ni jsi jednu svoji práci také daroval.

A to mne jeho manželka Jiřina Hauková požádala, abych věnoval i jednu menší práci pro lékaře, který ho léčil, a který ho dostal do Sanopzu. Byla to alchymáz.

V tom výčtu bych nechtěl opominout ani básníky z Moravy. Zajímalo by mne, zda jsi měl osobní vztah k brněnským básníkům, kupř. k Oldřichu Mikuláškoví, Janu Skácelovi, Zdeňku Rotreklovi, k Bochořákovi, ale také k Josefu Suchému, k Ludvíku Kunderovi a dalším?

Bližší vztah jsem měl k Janu Skácelovi, který moje práce, (šlo o *Básně pro pohybovou recitaci*), publikoval v Hostu do domu. A potom tam uveřejnil vícekrát i některé moje výtvarné věci. Už jsem na to jednou vzpomínal. Když jsme jednou přijeli za Adolfem Kroupou do Kurdějova a byli jsme tam několik dní, tak tam byl také Jan Skácel. A já jsem je vzal autem na takovou vyjížďku krajem jižní Moravy. Rád na ten den vzpomínám. Skácela, který měl k tomu kraji obzvláště velmi blízko, to potěšilo.

Oldřicha Mikuláška znám jako básníka. S Rotreklem jsem se nikdy neseťkal, Bochořáka jsem viděl asi dvakrát.

A Ludvík Kundera, to bylo dlouholeté přátelství. Nevím ani, kde jsme se poznali, to je dlouho. Bylo to někdy koncem padesátých let, předěl 50. a 60. let. S Kunderou se znám léta letoucí.

Vím o Tvém letitém přátelství s básníkem Josefem Suchým. Však jsem se s ním, i s jeho ženou Eliškou, potkával, když za Tebou a Tvoji paní přijížděli do Třebíče.

S Josefem Suchým jsme se poznali v Tasově a já jsem u nich byl v Lesním Jakobově. On zase u mne v Třebíči. Ale nakonec jsme se domluvili, bylo to v roce 1948, když dokončoval studia na Filozofické fakultě v Brně, já jsem ho vzal v Praze k sobě, a tak jsme spolu bydleli půl roku. I potom jsme se často stýkali.

A znal jsi se se Stanislavem Vodičkou, knihařem a literátem, dalším z Demlových přátel, s nímž ses mohl v Tasově setkat?

Neznali jsme se blíž. Poznali jsme se v roce 1944 nebo 1945. Tehdy Deml řekl, že půjde-me ke knihaři Vodičkovi. Nevím, zda jsme šli do městečka něco obstarávat. Došli jsme za Vodičkou. Nevím, jestli se mně Deml zmínil o tom, že Vodička také píše. Tehdy jsem tam v jeho dílně viděl zmačkané papíry, takzvané škrobáky. Tenkrát jsem si řekl, že je to něco podobného jako ty Ernstovy frotáže. Chtěl jsem to taky zkusit, ale nezkusil jsem to. Vyšlo to až po dvaceti letech a vznikly z toho froasáže.

Jistě ses dobře znal i s dalšími básníky z „rozptýlené generace“ spirituálně zaměřených literátů. Jedním z nich byl básník Ladislav Dvořák.

S Ladislavem Dvořákem jsem se poznal až v Praze, nevzpomenu si přesně za jakých okolností to bylo. Tehdy tam byla taková skupina, kde byl Ivan Slavík, Evžen Liška, Eman Frynta, byla to skupina katolicky zaměřených autorů, soustředěná kolem Vyšehradu.

Scházeli jsme se ve vinárnice, vídali jsme se tam velmi často. A i potom, kdy už jsem působil v severních Čechách a byl jsem už ženatý a bydleli jsme s manželkou v Praze v ulici Elišky Krásnohorské. Já jsem na sobotu jezdil domů, a tak jsme se s Ladislavem Dvořákem setkávali velmi často. Scházeli jsme se buďto u nás anebo u něho v Krásněvsi. Byly to hezké zábavné večery.

S Janem Čepem jsem se viděl vícekrát, sešel jsem se s ním v Třebíči u Miloše Dvořáka. Potom v Praze jsem u něho byl i v bytě. Působil na mne jako křehký člověk. Jeho prózy jsem znal, měl jsem je rád. Vidávali jsme se ale také u dominikánů – tam u sv. Jiljí, kde byly zajímavé večery, kde se pořádaly zajímavé debaty.

Rád bych se Tě ještě zeptal na Tvoje překlady, které se také významně podílejí na Tvé literární práci? A samozřejmě mě zajímá souhrn Tvých doposud vydaných knih. U nás, ale také v cizině.

Z toho, co jsem překládal, vyšla jen malá část. V šedesátých letech to byly nejdříve překlady eskyrnácké poezie *Písně vrbového proutku* (1965). V Mladé Frontě vyšla v roce 1966 *Pocťa Jacksonu Pollockovi*. V Mladé Frontě vyšly v roce 1968 *Závratě* a v téže době *Textamenty* v Bloku. V roce 1968 pak vyšel překlad sbírky (pracoval jsem na něm společně s Bohumilou Grögerovou) od Aimé Césaireho, francouzsky píšícího básníka, *Trpký čas*. V překladech potom ještě vyšly povídky Achima von Arnim *Mužiček z mandragory* (1973). Logicky jsem se do toho ponořil, a když jsem dělal froasáže, začaly se mně vybavovat scény. Původně byla uzavřena smlouva jen na překlady povídek Achima von Arnim. Když jsem potom navrhl nakladatelství Odeon ilustrace, to už tam nebyl Řezáč, už to bylo ve škatulce bez ilustrací. Něco z těch věcí je v katalogu, který mně dělal Schwarz v Miláně. Jinak se to poztrácelo, rozběhlo po světě. A z těch dalších překladů to byla indiánská poezie *Zrození duhy* (1978). Pro Mladou Frontu byla připravena sbírka *Zámostí*, z níž text *Zámostí* byl jen její malou částí.

V zahraničí mně vyšly tři knížky: *Básně pro pohybovou recitaci*, kterou do němčiny překládal Konrad Schaufele, mimochodem také lékař. U Henri Chopina v edici Poéms vyšel výbor mých textů v překladu do francouzštiny a do angličtiny. Potom v Itálii v edici Tauma vyšly *Testi*, což jsou kresby doprovázené textem.

A ještě u prof. Muziky mi vlastně vyšly bibliofilské knížečky. Jednak překlad Éduarda Jaguera *Dějisti stávký* (1968). To ilustrovala Clara Istlerová. Potom vyšly *Interpretované kresby*, to zase ilustrovala Klára Trnková, dcera prof. Trnky.

Některé texty, fónická poezie, jsou na gramofonových deskách (na třech deskách ve Stockholmu, na dvou deskách u Chopina, jedna je v Německu a potom ještě velká v Itálii).

Ilustroval jsi nějaké knihy. Viděl jsem Tvoji ilustraci na přebalu Bieblových veršů. A také Tvoje čtyři lité tuše ve sbírce Martina Langerera Pítí octa, kterou vydal Host

v edici Poesie. Rovněž v bibliofilii Píseň o Acnavi, která vyšla v roce 1997 v nákladu tří set výtisků, jsou reprodukce Tvých froasází.

Bylo to několik kresbiček do *Textamentů* v Bloku. Podle indiánských malůvek jsem udělal ilustrace do sbírky *Zrození duhy*. Potom ještě, díky prostřednictvím Ludvíka Kundery, to bylo k výboru české poezie přeloženého do němčiny.

Co chystáš k vydání ted'?

Mám připravené dva soubory. Jedním z nich je *Receptář*, což už vyšlo jako samizdat prostřednictvím primátora Kořána.

*

Rád bych ještě něco k těm vzpomínkám Ladislava Nováka dodal a doplnil, upřesnil. Ve svém rozhovoru Ladislav Novák zmiňuje řadu přátel, kteří patřili k „rozptýlené generaci“, jak básníky, kteří tvořili spirituální poezii, pojmenoval básník Ivan Slavík. Mnozí z nich nacházeli tribunu k publikování svých veršů v Zahradničkově Akordu. Už ve čtyřicátých letech tam otiskoval svoje básně i Ladislav Novák. V básni *Vášnivé víření volá: „... ve větru Božího dechu / který nás rve / a dmýchá náš oheň / co zbývá nám jiného / nežli Tvá Láska / Ježíši Kriste“*. Akord, duben 1946.

Velmi blízký mu byl básník Ladislav Dvořák, rodák z Krásněvsi u Velkého Meziříčí, který psal také pozoruhodné prózy, a který byl později perzekuován za podpis Charty 77. Dalším byl Eugen Liška, dále vynikající překladatel z ruštiny Emanuel Frynta, a také jeden z jeho nejmilších přátel Josef Suchý, který byl v padesátých letech vězněn.

Už od studentských dob k jeho věrným přátelům patřil také P. Miloš Václav Dočekal, děkan u bazilice sv. Prokopa. O tom, že v čase tuhé normalizace patřil k tajně vysvěceným biskupům, jsme se dozvěděli až po jeho smrti. Také on psal verše, debutoval sbírkou *Rosy*. Jeho další sbírky *Cestou k ránu* a *V tuto hodinu zůstaly* v rukopise.

Ladislav Novák na něho vzpomínal: „Mezi mé kamarády na třebíčském gymnáziu patřil taky o dva roky starší a spíše březinovsky zaměřený V. M. Dočekal. Ten se někdy roku 1943 vypravil do Brna za nakladatelem Jíchou. Snad s ním hovořil i o mně. V každém případě mi přinesl starší Jichovu publikaci Bretonovy přednášky pod společným názvem *Co je surrealismus?* Tehdy za války to byla kniha zakázaná, prakticky nedostupná, učený poklad, alespoň tedy pro mne.“

Významné místo v počátcích Novákovy literární tvorby zaujímal zejména prof. Miloš Dvořák, rodák z Jasenice u Náměště nad Oslavou, vynikající znalec Demlova a Březinova díla, což zúročil i v knize *Tradiční díla Otokara Březiny*. Nebyl pouhým literárním kritikem a překladatelem, ale psal také verše, jejichž vrcholem byla *Symfonie XX. století*. O jejich hlubokém duchovním vztahu svědčí i to, že mu byl Miloš Dvořák kmotrem při křtu, který přijal až v dospělém věku. Díky prof. Dvořákovi poznal celou řadu pozoruhodných umělců, včetně výtvarníků: Imricha Plekance, ale i zmiňovaných malířů Viktora Nikodéma a Bedřicha Vanička, kteří patřili k blízkým Nezvalovým přátelům. Později se v názorech na podobu poezie rozešli.

Dalším vzpomínaným profesorem, byl jeho profesor němčiny a filosofie Rudolf Černý, rodák od Moravských Budějovic. Byl to také prozaik a esejista.

Bylo přiznání, že se s mnohými literáty potkával v Tasově u Demla. Ať už to byl Josef Suchý, ale také Vítězslav Nezval. Rovněž s Janem Zahradničkem prožil u Demla jednu podivuhodnou tasovskou noc.

Samozřejmě tím největším magnetem, který všechny vábil a přitahoval, byl i pro něho básník Jakub Deml, jeho duchovní otec, jak to mnohokrát vyznával a jak se k tomu po celý život hlásil. Oba to básnické „příbuzenství“ přijali, jak o tom svědčí Demlovo vepsání do *Mohyly*:

Ladislavu Novákovi, / příteli, Váš strýc byl mým spirituálem, takže / v jistém smyslu mohl bych / já být spirituálem Vám. / Tak ho vidím před sebou / Jakoby upejpavého, byl jako / dívka, velmi snadno / červenal, nikdy neřekl (a jistě / také neučil) nic triviálního, / a vůbec nevtipkoval, jako na / kvetoucí jivě stále trčel pel / i na jeho dívčím hlasu –

Jakub Deml V Tasově 11. X. 1948

Jakoby pro sebe, pro svoji literární tvorbu přijal i Demlovo duchovní poselství:

„Jaký je smysl mého života? Tajemství.

Jaký je smysl mých knih? Tajemství.

Jaký je smysl mého utrpení? Tajemství.

Co chci vzývat? Tajemství.

Co hledáte zrakem a sluchem, jda svou cestou? Tajemství!“

Vzpomínal také na to, jak mu hned na počátku Deml věnoval bibliofilský tisk své prózy *Pohledte na ptactvo nebeské s věnováním*: „Panu Ladislavu Novákovi na cestu od nás k nám...“ A bylo to už v roce 1947, kdy začínajícímu básníkovi do sbírky *Moji přátelé* vepsal slova:

Ladislavu Novákovi, / tak blízkému srdci Našemu / že jest katolík a odkojený / krásou naší společné kra- / jiny, jak patrně na tváři / jeho těla i díla. Krajina, / toť něco krajního, ale my / si pochutnáváme na krají- / ci a neříkáme jen tak: / Panem nostrum quotidianum / da nobis –

Jakub Deml V Tasově 9. XI. 1947

I v té pouňorové mizerii, která je oba nepříjemně zasáhla, se nadále vidají. Do sbírky *Sedm básní v próze* (psány v roce 1942) tasovský básník vepisuje slova:

Příteli Ladislavu Novákovi děkujeme za všechnu pomoc při mé dnešní slavnosti.

Jakub Deml 25. VII. 1948

V pozdějších letech se k Demlovi a k jeho dílu vrací i v některých textech: Jak jsem viděl Jakuba Demla. A zejména v Dodatku k Zapomenutému světlu Jakuba Demla. Vzpomínal, jak na něho J. Deml, když ho navštívil na třebíčské interně, vychrlil proud přízračných vzpomínek na pohřeb Pavly Kytlicové.

Bylo v tom cosi předurčujícího, když mu J. Deml věnoval útlou knížečku F. Lefěvra z Florianova staroříšského nakladatelství, nazvanou *Nová psychologie jazyka*. K orálnímu stylu P. Marcela Jousse. Od téhož autora pak prostudoval i *Gesto rytmické*, které vycházelo na pokračování ve sbornících Archy. Znamenalo to i zásadní zvrat v jeho názorech na poezii, kdy si uvědomil, že i lidé neznalí písma si pamatují tisíce veršů i proto, že jejich rytmus přirozeně odpovídá lidskému gestu. Dalo mu to podnět k tomu, že v padesátých letech začal překládat poezii přírodních národů, dalo to vzniknout jeho fónické poezii.

Básník Ivan Slavík, jeho věrný celoživotní přítel, zavzpomínal: „V průběhu dopisování jsme si vyměňovali své výtvořky, básně i překlady, které se za totality nedaly tisknout.

Naše objevy, které jsme, zejména překladatelsky, paralelně učinili, nás také vzájemně ovlivňovaly, bylo to například poznání orální nebo gestické poezie mimoevropských národů.“ Těch dopisů, které si oba přátelé vyměnili, bylo více než dvě stovky a v nich bylo ukryto na devadesát Novákových básní.

Bylo to už poté, kdy vyšly, díky Radovanu Zejdovi, Novákovy *Zapomenuté básně* (1996) v třebíčském nakladatelství Arca JiMFa, v jedinečném bibliofilském provedení, s osmi reprodukcemi barevných froasází, když Ivan Slavík začal připravovat výbor z Novákových veršů. O tom, jak Slavíkovi záleželo na vydání některých básní, které mu po desítky roků jeho třebíčský přítel posílal, svědčí i jeho zmínky v naší korespondenci. V dopisu z 2. 9. 1999 píše:

„Milý pane doktore, sedím nad bohatým svazkem strojopisů a rukopisů Lád'ových básní, většinou asi z 50. a 60. let, vesměs před jeho experimentálním údobím. Pak je tu svazček průklepů orální poezie z Afriky, Polynésie atd.

Zdá se mi, že většina toho nebyla vydána. Ale nejsem si jist. Nemám všechny Lád'ovy publikace. Např. neznám *Zapomenuté básně* (vyd. 1996).

Údajně překlady nepublikovaných básní obsahují italské Testi (1976, Poems L. Novák (1976).“

29. 12. 1999 už mi radostně oznamuje: „... vyjdou v Hostu Lád'ovy „neztracené náboženské básně“.

V dopise s datem 18. III. 2000 už svoje informace upřesňuje: „Nepublikované náboženské básně jsem předal nakladatelství HOST v Brně, zde tyto texty L. Nováka přijali s plným porozuměním a ochotou je vydat.“

Jeho zmínky ve stati *Za Ladislavem Novákem*, která vyšla v Hostu 7/99, kde napsal: „Ladislav byl metafyzický tvůrce, vždy se dovedl modlit a také se modlil, a také přímělně modlitby vyžadoval a dostalo se mu jich, zejména v závěrečném období, kdy zůstal po smrti syna Petra, choti Elišky a posledním vzplanutí sám“, zpochybnil v Anagonu surrealistický básník Pavel Řezníček, který se s despektem zmiňoval i o Novákově katolickém pohřbu.

Ve svém následném příspěvku v Hostu 2/2000 Neznámý Ladislav Novák básník Ivan Slavík otiskuje už některé básně z chystané básnické knížky *Neztracené básně*, která vyšla ještě v téměř roce. Svoje dřívější slova dokládá citacemi z Novákových textů, dopisů...

Já sám mohu všechna slova I. Slavíka plně a jednoznačně dosvědčit, potvrdit. Vážil jsem si toho, že jsem mohl být také já prostředníkem Novákových přímělnů a proseb. Rád vzpomínám na vzácné chvíle, kdy jsem s ním mohl v některém nedělním dopoledni v tichosti posedět v jeho „poustevně“, ve chvílích, kdy naslouchal přenosu bohoslužby z Vatikánu. Bolestně ho zasáhl odchod jeho manželky Elišky a syna Petra, kterým zajistil důstojný církevní pohřeb. Synovi napsal i slova rozloučení, která pak přednesl děkan P. Dokládal. V té době se také stále častěji obracel k myšlenkám na smrt. Byl jsem při tom, když své sestře připomínal, aby mu „vypravila pohřeb s knězem,“ což také splnila.

Paní Jitka Reslová, básníková sestra, se mně také jednou v dopise zmínila: „... stýkal se s L. Dvořákem, Ivanem Slavíkem, který měl asi i vliv na to, že Ladík přerušil studia filosofie a šel na teologii (ani nevím na jak dlouho). Až se seznámil s Eliškou, zase se vrátil na filosofii.“

Ve sbírce *Neztracené básně* jsou i verše Bazilika svatého Prokopa, ale také báseň Tento lid:

Ach, jak spoutaný jsi, Pane, svojí vůlí, proti zvůli těch,
kdo nechtějí být obráćeni.
Kličkují, krčí rameny, mají na sta výmluv,
aby nebyli Tvé lásce navráćeni.
Ten muž, jak smršćí popleněný rozežraný peň,
zbaven majetku a nakonec i zdraví,
pohled, slunečná Hostie Tvých dnů
jak stravuje a tráví.
Když jsi mu odňal vše, co umocnil v svou modlu,
ještě zůstalo mu jeho počítání,
teď sčítá prázdné krabičky od sirek a kdejaké smeti
shrabuje do svých dlaní, jen pravé řešení, klíč Království, to mine
mezi mrazivými čísly.
Zakalené smysly,
Až hořem svjím se a řvu, že marně, Pane, biješ tento lid,
a moji rodiče, mí bratři
jdou v nic, jak temně se valí ten lid,
k němuž mé tělo patří.
Marně biješ, marně rozevíráš rány,
Marně tříbíš v plamenech a pláči,
mají útěchy, svá časná útočiště
a ta jim stačí.
Žijí bez světla, když nažerou se šrotu,
zalézají do svých brlohů, nikdy nevzpřímili hlavu, nikdy nepohlédli
v rozevřenou oblohu.
Tak slepí, pokálení vrávorají tmou,
mor v zástupech je žene.
Marně biješ, Pane, tento lid. Ale Tobě
nic není nemožné...

V Novákově básnickém díle byla vždy zakotvena naděje, která nebyla vázána pouze na náš pozemský život, na náš reálný svět. Jakoby se s ním už loučil básník Na sklonku roku 1998, kterou napsal několik měsíců před smrtí.

Co stalo se mělo se zřejmě stát
tak proč se ještě vyčítavě ptát?
je podzim je můj listopad
teď v troskách uprostřed svých ztrát
k moudrosti bych měl opožděně zrát
z té záře která na obzoru plane
alespoň odlesk odevzdat
A ještě o jedno tě prosím Pane:
Nedej mi nikým pohrdat

PETR LADMAN: DVANÁCTÝ VÝBĚR Z TEXTŮ, KTERÉ NA RUČNÍM LISU TISKNE JAN JURÁNEK Z RÁJCE – JESTŘEBÍ

Nová úroda tisků pana Juránka tradičně připomněla významné osobnosti. Je obdivuhodné, jak umí Jan Juránek z nabídky kalendáře kulturních výročí zvolit pro své tisky nevšední a velmi poutavé čtení, které je navíc okruhu přátel posíláno krátce po vytištění na ručním lisu. Za všechny obdarované děkuje – autor tohoto již 12. výběru

JAN ČEP: POZNÁMKA K HENRIMU POURRATOVÍ

Rájec – Jestřebí, květen roku 2019 Soukromý tisk

Mluvíme-li už o zálibách a přednostech, nesmíme zde pominout překrásnou auverneskou epopej Henriho Pourrata, Kašpar z hor. Není to zdaleka těžkopádný realismus přikrášlený folklorem, jak jsme tomu zvyklí při podobných produktech domácího původu. Je-li to posunuto dějem do první čtvrtiny minulého století, je to uměním a senzibilitou věc zcela moderní. Prostupování prvků starosvětských s tímto přímým nazíracím procesem autorovým je zcela jedinečné.

Henri Pourrat je přesvědčen, že se lidstvo vzdálilo ke svému neprospěchu od *zelených věcí*, jak on říká, od rytmu země a přírody, avšak není to zdaleka rousseauovec. Rozeznává dobře mezi přírodou a duchem. Protestuje však proti mechanické civilizaci, která pustoší krajiny i lidská srdce. Na rozdíl od jistých hesel, které se v poslední době vyskytly také jinde, nechce budovat žádnou ruralistní literaturu – a brání se každé etiketě. *Tyto věci se mají dělat, ale ne o nich řečnit*, říká. Sám je dělá proto, že jsou jeho světem, že je to říše jeho tvůrčí obraznosti, ale odmítá rozhodně každý pokus o naverbování pod program nějaké literární skupiny nebo dokonce politické ideologie.

Tento text je úryvek ze strojopisu „*Jan Čep: Poesie a prósa*“, který připravil M. Trávníček (1931 až 2011) a jako PF 1987 posílal L. Šebela (1932 až 2012).

Vzpomeňme i tyto vzácné přátele.

Na ručním lisu jsem si vytiskl písmem Figural na francouzský ruční papír Arches France jeden výtisk pro sebe (a několik zkušebních). Deo gratias

MARIE BAJEROVÁ VZPOMÍNÁ NA JOSEFA VÁCHALA

Rájec – Jestřebí, 10. V. 2019 Soukromý tisk

Při svých návštěvách jsem si pak dosyta okusila spontánních barvitých výkladů Váchalových, v nichž se střídaly a splývaly realita s fantasií, rozvernost, vtipy a nepřístojnosti s lítostivostí, vztekem a rouháním, kletby s filosofickou smířlivostí hluboce vzdělaného, přemýšlivého a zklamaného umělce, a v nerušeném proudu mne obtáčely.

Viděla jsem neutěšené prostředí, v němž se změnil kvetoucí kdysi statek Mackových po bezohledném vykácení starého stromoví a ovocného sadu. Celý tento prostor byl proměněn na hlučnou a prašnou strojní a traktorovou stanici, uprostřed níž v chátrajícím stavení dožívali oba umělci, kteří tak milovali přírodu a klid, v neladu, stále zraňování

vzpomínkami. Viděla jsem těsnou a zanedbanou komůrku, s oknem vysoko posazeným a s pouze primitivním a nejnudnějším zařízením, v níž Váchal poustevničil téměř třicet let.

K 50. výročí smrti Josefa Váchala jsem si vytiskl úryvek z článku JUDr. Marie Bajerové (1902 až 1993), který napsala v roce 1965, když začala jezdit do Studeňan.

Písmem Empiriana polotučná vytiskl jsem si na ručním lisu jeden výtisk sobě pro radost (a několik zkušebních). Deo gratias

JOSEF VÁCHAL: ZE ZÁPISKŮ z roku 1908

Rájec – Jestřebí, 23. září 2019 Soukromý tisk

Nejprve získal jsem neb objevil materiál, ať to byl kus dřeva nebo větev nebo uschráněný kov z vypotřebovaných tub barevných, a pak ihned jednu ze sterých ustavičně v sobě nošených představ výtvarných a myšlének pokusil jsem se v něm realizovati. Teprve při provádění se vzrůstající láskou manuálního obrábění zatoužil jsem po nástrojích vhodnějších a takových, aby práce lépe jimi prováděti se dala. Z nového přírůstku nástrojového měl jsem vždy takovou radost jako Robinson na pustém ostrově a z onoho štěstí, které z tvorby vyplývá, rozdělil jsem značný díl svým pomocníkům – nástrojům. Nacházím v denníku zaznamenaný inventář věcí, které jsem si ozdobil a upravil; od obyčejného mosazného svícnu, na který celé průpovědě jsem si vyleptal, k dřevěnému podstavci lampy, působícímu právě svojí tvárnou primitivností. Krátká dýmka z měkkého dřeva, Slováků po Praze prodávaná, neušla mému vyřezání figur na ní; posléze vyřezal jsem do bukového špalíku indiánskou dýmku, která, žel, při vydlabávání vnitřku praskla. Vzát ihned nový špalík a nejprve v něm dlabáno; a po vybrání dutiny teprve špalík přiřezán a po stranách řezbami vyzdoben byl. Nad počet rozmanitých dřevěných těžitek a nožů k rozřezávání knih povaloval se u mne v atelieru. Konečně jsem i vyřezal v sádře hloubkový negativ reliefsu a vylil rozlitými tubami; celek jsem ručně ohladil a potáhl plátkovým metálem. Staré obuvnické kopyto, několika generacím obuvnickým slouživší a červotoči prolezlé, upravil jsem do podoby bůžka, namořil různými roztoky skalice tak, že jako miniaturní lodní příď z dávnověku vypadá. Z nejstarších mých počátků řežby nožem pochází Nosatec, figurka za ohnutý nos věšená.

Josef Váchal se narodil 23. září 1884, je to sto třicet pět let. K tomuto výročí jsem si vytiskl tento svazček.

Výtiskl jsem si písmem Veneziana na ručním lisu jeden výtisk pro sebe (a několik zkušebních). Deo gratias

SUZANNE RENAUDOVÁ: DĚTI VE SVITU MĚSÍCE

Rájec – Jestřebí, září 2019 Soukromý tisk

Pokoj by prázdný, ale tolik poznamenaný měsíční září, že člověk zaváhal na prahu. V koutě poblíž stolku dvě židle jako by čekaly... To snad měsíc tam přišel usadit přelud

dvou kloučků. Poznala jsem je hned, ale jít blíž jsem se neodvážila, že byli tak nepohnutí, mlčenliví, udivení jako ti, kdo vědí nevyhovitelné a kteří spatřili čas, tu bublinu měsíční barvy, se rozpráší ve svých prstech.

Udělala jsem krok, ale pokoj už byl opuštěný, měsíční děti zmizely. Bezpochyby se navrátily do svých tajemných příbytků, do těch velkých dvacetiletých těl, v nichž se jejich podoba občas probouzí. A tam možná vyčkávají v mlčení, nepohnutí, lišají přítisknutí na nejtajnější dveře duše, záře velké noci, kdy jejich křídla obtížena snem se nakonec rozevrou v roce dávných slzí.

Přeložil Jiří Reynek

Již pět let nejsou mezi námi bratři Reynkové: Daniel * 9. VI. 1928 † 23. IX. 2014
Jiří * 5. VII. 1929 † 15. X. 2014 Vzpomeňme na ně v modlitbě.

Na ústřížky losínského papíru vytiskl jsem si petitem Manuscript na ručním lisu jeden výtisk (a několik zkušebních). Deo gratias

JOACHIM KREBS: HERALDIKŮV SEN (ze starého německého časopisu)

Kladno, dne 12. září 2019 Soukromý tisk

Kalné světlo lampy ozařovalo stůl. Ten byl poset knihami a papíry, vedle Gothajských almanachů a Huppových kalendářů byly závěje genealogických papírů. Nad nimi čněla holá hlava heraldika. Svit lampy se odrazil na jeho brýlích, které kryly unavené oči. Heraldik zívnuv a zatvářil se nešťastně. Měl také proč. Dostal totiž složitý úkol. Pan komerční rada Karl Erich Gögler (velkoobchod s košilemi a pánským prádlem) po něm žádá erb a rodokmen, ovšem se šlechtickými předky. Pan komerční rada toužil vstoupit do Řádu. Ne jako prostý člen, ale jako rytíř. Erb a rodokmen k tomu byl nezbytný předpoklad.

Jeho obchodní přátelé, z kavárny „U lucerny“ mu doporučili tohoto heraldika. Vždyť dopomohl k členství v Řádu i jim.

Heraldik vzpomínal na toho troubu Lidnera, ten chtěl do erbu draka. No, umluvil to na saň a jako specialitu tříhlavou, která má dvě hlavy setnuté a na té třetí obojek s řetězem. K tomu úžasná legenda. (Za příplatek 50 marek.)

Měl připravený krásný erb, který si s chutí namaloval. Krásné, milé, bílé kůzlátko, zlatá koruna na zeleném poli. Půvabné, jen zamečet. Ale není o ně zájem.

A nyní ten Gögler. Ten chce do erbu jednorožce, unicorna, jak říká. Krásný, bílý jednorožec by se jistě velmi dobře vyjímal na zadcích jím prodávaných podvlékaček. A ten rodokmen. Jediný Gögler, zmiňovaný v dávných dobách byl ten, který byl v roce 1419 v Lucernu odsouzen za obviňování žen z čarodějnictví. Měli tenkrát v Lucernu rozum, ale dlouho jim to nevydrželo. Ovšem že tohoto Göglera použít nelze, povzdychl si heraldik, zavřel oči a zasnul se.

Ocitl se na krásné lesní mýtině, zelený palouček s potůčkem, kolem krásné stromy – to je jak u Vergila, uvědomil si ještě – a na paloučku si hravě poskakuje bílý jednorožec. Půvabně pobíhá a tam, tam ve stínu křoví, není-li to líbezná panna? Tento překrásný obraz je náhle přerušen pustým řevem, s ním, na koni a (z divadelní rekvizitárny zřejmě

půjčeným) brněním, prudce na palouček vjíždí komerční rada Karl Erich Göglér a sápe se na jednohožce.

Heraldik sebou šhubne, procitne a říká si; proč se já trouba nedal třeba na astrologii.

Tento svazček byl vytištěn u příležitosti 70. NAROZENIN ZDIRADA J. K. ČECHA, malíře, heraldika a grafika, který jej také (nic netuše) vyzdobil linoryty.

Na ručním lisu vytištěno 20 výtisků pro jubilanta (a několik zkušebních). Deo gratias

LAURENT TAILHADE: PODZIMNÍ

Juž stromy věncí v listopadu jíní,
a hora, odkud s hlukem táhnou stáda,
kol boků sobě bílý atlas skládá,
plá západ tyrkysem a mědí nyní.

A dolem kvetou bledé chryzantémy,
by o dušičkách mohly smutné matky
na kříže, hrobů mříže pozdrav sladký
rtem květů hodit se slz ručejemi.

Čas posledních je rendez-vous, ó dítě!
viz v mechu z listů zlatý čaloun dlouhý,
v mdlých srdcích zvolna usínají touhy,
jen vůně podzimku v nich dýchá skrytě.

Přeložil Jaroslav Vrchlický

S ohledem na velmi příznivé přijetí výboru z básnického díla Édouarda Dubuse *Když housle umlknou* (SČB, edice Inventa sv. 4, Praha 2019) rozhodla se redakce Zpráv zařadit do letošního druhého čísla předmluvu básníkova přítele Laurenta Tailhadeho¹, která doprovází posmrtné knižní vydání této sbírky u Leona Vaniera v Paříži roku 1905.

20. června 1895, okolo čtvrté hodině odpolední, bylo na latríně stojící na náměstí Maubert nalezeno nehybné tělo neznámého člověka. Šlo o náhlou smrt nebo o pouhé mdloby? Přivolání četníci nejprve důkladně prohledali jednotlivé kusy cizincova oblečení, a protože zjistili, že ještě dýchá, urychleně ho nechali převést do nemocnice Pitié. Injekční stříkačka a dvě lahvičky se zbytkem jakési hořké tekutiny, nalezené v jeho kapse, s největší pravděpodobností ukazovaly na neúspěšnou sebevraždu. Umírající z náměstí Maubert vydechl naposled dva dny poté, co byl přijat do nemocnice, aniž cokoliv odhalilo jeho totožnost. Stálé bezvědomí mu do poslední hodiny nedovolovalo podat o sobě jakoukoliv informaci.

Laurent Tailhade, portrét od Félix Vallottona

Na pitevním stole řečené nemocnice očekávaly jeho ostatky, mezi dalšími anonymními mrtvolami, až poslouží i ony vědě a obohatí její další anatomické poznání. Pouze náhodou se o domnělé sebevraždě dotyčného dozvěděl i Jean Court, který pracoval nejen jako redaktor *Mercure de France*, ale rovněž jako policejní tajemník v páté pařížské čtvrti Panthéonu. Jeho podřízení, kteří nešťastníkovi poskytli již na záchodku první ošetření, mu podali podrobnou zprávu, a zmínili se rovněž o typických proprietách používaných narkomany, což v něm ihned vzbudilo jisté podezření. Mohl by být onen neznámý, jehož dny se naplnily tak triviálním i patetickým způsobem, snad jeho kolega? Novinář a umělec, který se oddával opiu, hašiši a kokainu, stejně jako alkoholu a jiným tehdy běžným stimulantům? Nemýlil se. Na nevábné mramorové desce skutečně záhy poznal svého spolupracovníka ze zmíněného časopisu, dvaatřicetiletého přítele a básníka Édouarda Dubuse, který již dlouho trpěl vleklou tuberkulózou. Nemocí, kterou nepochybně urychlila i neblahá kombinace řečených omamných drog. Blízcí přátelé zesnulého, ředitel *Mercure de France* Alfred Vallette² a bývalý předseda Obecní rady Georges Desplas, neprodleně vše oznámili matce zesnulého. Paní Dubusová, která vůči svému synovi chovala však silnou nenávisť, nechala v noci odnést jeho ostatky, aby zamezila vzdát zesnulému obvyklou posmrtnou poctu. Pohřbu se tak nemohl účastnit dokonce ani jeho otec, obě sestry a četní přátelé. Ironií zlého osudu stalo se toto vše v době, kdy měl básník získat nemalé dědictví, které by ho jednou provždy osvobodilo z tísnivých okovů stále doléhající chudoby.

*

Sbírka posmrtně otištěných veršů, s dojemným názvem *Quand les violons sont partis / Když housle umlknou*, tvoří (spolu s příležitostnou brožurou *Les vrais sous-offs / Práví podůstojníci*, publikovanou u Savineho jako odpověď Lucienu Descavesovi), veškeré knižně vydané dílo Édouarda Dubuse. Navzdory zjevnému vlivu Mallarmého, Baudelaira, Verlaine a Charlese Crose (básně *Complainte pour Don Juan / Žalozpěv nad Donem Juanem* a *Cavalier Spleen / Smutek kavalíra*) i navzdory mnoha nezastíraným výpůjčkám či nápodobám cizích prací, je to dílo nepostrádatelně půvabné. V definitivní podobě je k vydání připravil M. A. Messein, a tak tohoto nonšalantně delikátního básníka zachránil před zapomenutím.

Bez ohledu na jemnost ducha byl Dubus, se svojí tuberkulózní tváří „lunatického Pierrota“, se svým dětským úsměvem a šedýma krátkozrakýma očima, které se nikdy nedokázaly podívat zle, člověkem, který, přes všechnu svou inteligenci, důvěřivě naběhl všem léčkám tohoto světa. Byl to člověk schopný považovat i ty nejodpudivější měchuřinové sáčky na tabák nejen za kulaté, jasně svítící lucerny, ale přímo za zářivá slunce. Dubus si neúnavně osvojoval různé módní extravagance, jako byl boulangéřismus³, okultismus, symbolismus a mnohá další tehdejší výstřední hnutí. Byl schopen nadchnout se pro malthusianství⁴, stejně jako pro sillonismus⁵; možná pro jedno i druhé současně, neboť potřeba nějakého vzoru a touha po originalitě byly tomuto osobitému eklektikovi vlastní. Vzpomenutá „buchna“, nalezená u něho krátce před jeho skolem, mu byla společnicí již dlouhý čas. Kvůli svému sklonu k napodobování požíval rovněž absint jako Verlaine a morfium jako Guaita. Podlehl i „temnému idolu“ Quinceyho⁶. Tento bezúctěný chtíč všemožných otrav, důsledek to bolesti postupující celé naše pokrytecké století, uchvátil i toto „anemické dítě“ a ono nemělo dostatek sil se bránit. Pokud jednou oběť uzavře s těmito nebezpečnými narkotiky ďábelský pakt, není schopna ho již, bez vynaložení

maximálního úsilí a pevné vůle, zrušit. Každý, kdož by jednoho večera chtěl okusit účinky ingrediencí těchto oblužujících rostlin, bude ve svém životě nadále už jen krutě pykat. Riskovat, že trest za toto pokušení nebude nikdy odpuštěn ani zmírněn. Přesto věrme, že tyto prokleté listy, skýtající „zahálčivé snění“, snad alespoň zmírnily, a svým omamujícím oděrem dokázaly na chvíli utišit všechna trauma, která na nemocného, matkou zavrženého básníka doléhala.

„Život“, jak říkal Chamfort⁷ „je nemoc, od které nám jednou za šestnáct hodin uleví spánek. Spánek bolest zmírňuje, smrt ji hojí“.

Příteli náš, jehož stále oplakáváme, vy jste nyní zakusil tento účinný lék. Již ne dočasně opojení, ale nekonečný spánek vás vysvobodí z bolesti, zatímco vzpomínka na vaši citlivou duši a verše vašeho mládí budou navždy oživovat váš obraz v mysli i srdci těch, kteří vás milovali.

- 1 Laurent Tailhade (1854–1919), anarchisticky orientovaný básník, pamfletista, satirik a protiklerikální provokatér; v letech 1887–1906 člen francouzské zednářské lože Grand Orient. Přítel A. Samaina, P. Verlaina, J. Moréase aj. Z rané, proto-dekadentní sbírky básní *Le jardin des rêves / Zahrada snů* (1880) přeložil několik básní J. Vrchlický.
- 2 Alfred Vallette (1858–1935), francouzský romanopisec a spoluzakladatel nové, k symbolismu tíhnoucí revue *Mercure de France* (1890), se kterou spojí brzy i významné knižní vydavatelství. Manžel i u nás známé a překládané spisovatelky Rachilde (1860–1953).
- 3 Boulangerismus, francouzské politické hnutí nacionalistického programu v letech 1888–1890, pojmenované podle charismatického generála Georgese E. Boulanger (1837–1891).
- 4 Malthusianství, politicko ekonomický směr, nazvaný podle anglického ekonomy Thomase Malthuse (1766–1834), založený na obavě z populační exploze a v budoucnosti neudržitelném exponenciálním nárůstu obyvatelstva.
- 5 Sillonismus, levicově zaměřené francouzské katolické hnutí, usilující o radikální sociální reformy. S. založil r. 1894 a až do roku 1910, kdy je odsoudil Papež Pius X., vedl Marc Sangnier (1873–1950), politik a redaktor časopisu *Le Sillon / Brázda*.
- 6 „Temný idol“ – míněno laudano čili opium; Thomas de Quincey (1785–1859), anglický spisovatel, filosof a esejist, autor proslulé *Zpovědi anglického požívače opia* (česky 1910 a 1926); srovnej také: Laurent Tailhade: *La Noire idole: etude sur la morphinomanie* (1907).
- 7 *Nicolas de Chamfort* (1740–1794), novinář, spisovatel, dramatik a satirický básník; autor moralistních aforismů.

N. B.

Předmluvu Laurenta Tailhadeho přeložila **Alžběta Stříbrná**; doplňující poznámky: red. ZSČB / GE.

Ve ZSČB č. 1/2017 (s. 2) byla reprodukována patrně jediná známá portrétní kresba básníka É. Dubuse. Teprve nyní se podařilo zjistit i jméno jejího autora, kterým je švýcarský tiskař, kreslíř a grafik Maurice Baud (14. 10. 1866 – 9. 8. 1915). Ve Francii byl žákem známého rytece Clémenta E. Bellengera (1851–1898) a zde také po jistý čas, jako tajemník A. Rodina a později jako samostatný výtvarník, před svým definitivním návratem do rodné Ženevy v roce 1901, působil.

GUSTAV ERHART: V POCHMURNÉM ČASE DUŠIČKOVÉM...

/ několik poznámek k novele *Julien Gracq Král Kofetus* /

Je jisté, že nás na naší spleť cestě neposouvají vpřed pouze naše činy, nýbrž že nás vábí cosi, co na nás kdesi čeká a je stále zahaleno.

Hugo v. Hofmannsthal

Různé mezalianční svazky a morganatické sňatky existovaly sice po staletí, avšak v dřívější hierarchicky striktně rozdělené společnosti byly téměř vždy považovány za nežádoucí, s despektem nazíranou anomálií. Narušení pevně stanovených uzancí platilo ve všech společenských vrstvách podle hesla „svůj k svému“ a každá výjimka nanejvýš jen potvrzovala dané pravidlo; jednou provždy ustanovený řád, podobný tomu, s nímž se dodnes můžeme setkat v indickém kastovníctví. Páry nerovné si rodem se proto tak často objevovaly vlastně jen v pohádkách, zkazkách či legendárních vyprávěních, do kterých se promítala skrytá touha všech těch, kterým se nedostávalo jiné možnosti. Zde neexistovala ona jinak téměř nepropustná hranice do sféry vyšší, skýtající vysněnou úctu, obdiv a komfort, mající často podobu pozemského ráje...

„Všemocný panovník a krásná chudá dívka“ – prastará báje, traktovaná s oblibou zejména v Anglii za doby alžbětinské renesance v prostředí zámků i mezi prostým lidem. Podnětně se dotkla nejen samotného Shakespeara¹ a mnohých dalších jeho vrstevníků, ale ještě o skoro tři sta let později, roku 1884, inspirovala také jedno z nejsuggestivnějších pláten preraphaelitského malíře sira Edwarda Burne-Jonese. Zobrazuje jistého severoafriického krále, kterak v plné nádheře majestátu a lesku své zbroje roztouženě vzhlíží k půvabné žebračce, klečící na schodech jeho honosného paláce. Legendy obdařily tohoto vladaře jménem Kofetus a dívky přítkly jméno Zenelofona, aby právě přes vzpomněného dramatika, „doputovali“ ve své love story až k našemu autorovi.

Roku 1970 vydává Julien Gracq jednu ze svých posledních, beletristických prací – novelu, příhodně nazvanou *Le Roi Cophetua / Král Kofetus*.² „Malé veledílo“, prodchnuté, stejně jako jeho předchozí románové práce, jen jemu vlastním osobitým kouzlem „nedopovězeného“. Vše v rámci tajemného příšeří plného nápovědí, zámlk, delikátních gest a mimovolných konstelací, jejichž výsledný efekt je předem stanoven a běžným lidským úsilím nezměnitelný.

Příběh jedné jediné noci, odehrává se na počátku sychravého listopadu předposledního roku první světové války kdesi v okolí Paříže, v pohádkově a až strašidelně působící vile La Fougeraie (Kapradí), kam hlavní hrdina (autorův alter ego) přijíždí na pozvání svého podivínského přítele Jacquese Nueila. Dandyho, estéta, příležitostného komponisty a dobrodruha, který zde protentokrát ovšem vytváří jen jakousi „stínovou stafáž“. Svě

Julien Gracq, portrétní kresba od Hannse Bellmera

místo milence záměrně – podle předem promyšleného plánu – přenechává právě jemu a s chladně promyšleným kalkulem a nezlomnou jistotou aranžuje celý průběh budoucí milostné avantýry. Tato kaudalistická představa má (jak se můžeme ovšem jen domnívat) nejspíš stimulovat jeho vlastní, dávno již pohaslou láskou ke krásné služebné. Prudká bouře a víchř jsou tak jedinými svědky nočního dobrodružství těchto bezejmenných (!) protagonistů, kteří se chovají jako marionety v přesných intencích neodvratného, předem stanoveného osudu. Celý tento až mrazivý příběh „tiché hrůzy“ jako by volně navazoval na slavné makabrozní novely Julese Barbeye d'Aurevillyho (*Dábselské*) nebo román Villierse de l'Isle-Adama (*Tribulat Bonhomet*). Velkých francouzských autorů 19. století, které Gracq nadobře ctil, a které možná i pokládal za své přímé literární předchůdce.

To je vlastně vše. Celý sujet této prazvláštní novely! Na vnímavého čtenáře přesto dokáže zapůsobit až jakýmsi podivným, jen těžko popsatelným fluidem; dotknutím, které je schopno téměř iritovat. Možná i díky tomu, že zde „vystupují obyčejní lidé, jejichž život je vyveden z rovnováhy příchodem provokující a zneklidňující postavy, která odmítá statický způsob života upravený podle konvencí průměrnosti a nebojí se podobně jako Rimbaud odhalit intenzivní život otevřením brány tajemství, i za cenu vlastního ztroskotání.“³

Znovu opakujeme: Julien Gracq je mistr mnohoslibných náznaků, záhadných zjevení, náhlých revelací a osudových determinant, jejichž živnou půdou je pokaždé snění, neurčitě očekávání a často i nebezpečně obsedantní milostná vzplanutí. Ono temné, stále se chvějící pole až kdesi na samém dně lidské psýchy, kde se fikce bez zábran snoubí s realitou a obě dohromady tvoří omamně svůdný, avšak již jen těžko rozpojitelý amalgám. Jemu pak odpovídá i přesná volba charakteristického prostředí nebo prostoru, setrvalé ukotvení v onom jen těžko popsatelném šerosvitu, kde „tma musí být taková, aby jí její protipól zrušil a zároveň ještě zvýraznil; a taková, jako by chtěla pohltit i zbytky jasu“, neboť „teprve přítímí je „mystické.“⁴ „A dojem z něho je dokonalý, když se spojí s pomocným momentem, „vznešeností.“⁴

Podobně je tomu ostatně i v dílech jiných velkých evropských autorů pracujících jen s náznaky či magií „jiné skutečnosti“, ať již vzpomene Samuel Beckett (*Čekání na Godota*), Sándora Maraje (*Svíce dohořívají*) nebo Mirceu Eliadeho (*Slečna Kristýna, Tajemství doktora Honigbergera*, aj.). Predestinace, zásahy vyšších sil, osudová nutkání a rozhodnutí uskutečněná bezděky, z náhle vyslaného a jednou provždy nezrušitelného příkazu nejspíše nějakého chthonického božstva – to jsou hlavní a jistě nejučinnější nástroje cizelující výsostný efekt literárního díla všech těchto umělců a je proto i otázkou, zda uchvácený čtenář má vůbec pátrat ještě dále. Snažit se poodhrnout závěs zakrývající vchod do sféry ryze soukromé autorovy intimity. Jinak řečeno, pít se po tom, zda se příběh odráží na pozadí nějakého jeho zásadního autentického zážitku či je toliko výplodem čiré fantazie. Přiznejme si, že pro samotný literární zážitek je tato snaha nepodstatná, ne-li zcela zbytečná. Zejména když si připomeneme, co veršem vyslovil kdysi již Stéphane Mallarmé: „Smysl daný příliš jasně / stírá kouzlo křehké básně.“⁵

Avšak! S takovýmto přístupem se literární historik smíří asi jen nerad a pokusí se pátrat dál. Je to konec konců jeho profese a nelze mu to mít za zlé, i když bude nakonec přinucen zůstat stejně jenom v oblasti hypotéz, domněnek nebo tvrzení ne vždy plně důvěryhodných pamětníků. A v případě autora *Krále Kofetuse* toto platí téměř jistě.

Julien Gracq, působící dlouhá léta jako neznámý, „prachem všednosti pokrytý“ středoškolský profesor, zemřel coby sedmadevadesátiletý starý mládenec v Angersu na řece Maine v západní Francii 28. prosince 2007, kde na sklonku života se svou starší sestrou Suzanne (1901–1996), obýval rozlehlý patricijský dům. Do jeho dobrovolné klauzury mělo (a ještě jen po určitý čas) částečný přístup pouze několik málo vyvolených – André Breton, který jeho ranou prózu *Na argolském zámku* (1938) „povýšil“ na první, autenticky surrealistický román, německý spisovatel Ernst Jünger, jehož novelu „*Na mramorových útesech*“ hluboce obdivoval a s nímž ho pojilo i v pozdním věku osobní přátelství, francouzsko-americký literární kritik Armand Hoog, a také morbidně erotický malíř a sochař Hans Bellmer. Tvůrce jeho zdařilého portrétu, především však úděsných loutkových ženských figurín, jejichž nezakrytý „sexus necans“ dodnes mrazí svou uhrančivou, bezostyšně živočišnou, při tom jakoby statickou brutalitou.

Francouzský spisovatel a německý výtvarník se setkali v okruhu Bretonových surrealistů v Paříži, kde tehdy Bellmer žil se svou přítelkyní bulharsko-sefardského původu Norou Mitrani.⁶ Tu však opustil v roce 1953 pro berlínskou umělkyni a básničku Unicu Zürn a jeho místo krátce na to zaujal právě Gracq. Toto nikterak tajemné, avšak ani blízkými přáteli nikterak zvlášť komentované či probírané „intimní přátelství“, provázené občasnými, déle trvajícím prázdninovými pobyty (výlet do Benátek), trvalo plně čtyři roky. Zda ho ukončil on, nebo ona není známo, a není to jistě ani důležité.

Nabízí se otázka jediná: mohla Nora být předobrazem oné krásné služebné z vily La Fougeraie? Mohl její, jistě nevšední půvab černovlásky, být „přenesen“ a „zazářit“ v příběhu tamní paní domu, aby její památka byla navždy zafixována a romanopisec si připomněl její osobité kouzlo? Možné to je, jistotu ale mít nebudeme patrně nikdy. Tajemství tedy zapečetěné i pro ony vážné literární badatele, kterým zdaleka nejde o šokující „objev“, lacinou senzaci, ale o hlubší pochopení geneze sledovaného díla. Ostatně, sám Julien Gracq si to nejspíše takto přál a možná, jako Gerard de Nerval ve své *Aurelii*, věřil že „sen je druhý život“. Ostatně také v jiné z jeho dávných literárních lásek, v *Kašparu Noci*, se píše: „Má duše, kulhavý oř denních únav, odpočívá nyní na zlatistvém lehátku snů“. Na jiném místě této knihy stojí pak jako motto i slova Rabelaisova Pantagruela: „Zdálo se mi toho víc než třeba, ale nechápu z toho všeho pranic“.⁷

Hlubší, komparatisticky zaměřený pohled, by si jistě zasloužilo také srovnání této pozoruhodné novely s povídkou *Adelheid*⁸, našeho prozaika Vladimíra Körnera. Překvapivě se zde nabízí především obdobné klíčové situace (rozpačitý milenecký vztah Adelheid Heidenmannové a poručíka Viktora Chotovického; erotické roztoužení, provázené chvílemi až jakousi obapolnou „Hassliebe“), shodný výběr tajemně působivých efektů a rekvizit (častý vítr, pocit chladu, mihotavé světlo hořících svíček v noční tmě), místo děje (malý opuštěný zámek bez elektriky, osamělá vila) nebo setrvalé neklidný charakter vypjaté, válečným běsněním poznamenané doby (u Körnera prosinec roku 1945, u Gracqa listopad roku 1917).

1 William Shakespearare zmiňuje krále Kofetuse v několika svých hrách – *Jindřich IV., Marné lásky snaha, Richard III.*, a také v dramatu *Romeo a Julie*, kde hrdinův přítel Mercuzio (v překladu Jiřího Joska) doslova říká: Zamumlej „ouha“, vzlykni „láska – páska“, / tu drbnu

Venuši zkus chvíli vzývat, / i jejího slepého synáčka, / mordýře Amora, skrz jeho střelu / si král Kofetus zamiloval služku. Toto téma objevuje se mj. již ve sbírce starých balad Richarda Johnsona *Koruna zdobená zlatými růžemi* (*Crown Garland of Golden Rose*, 1612), později, inspirované známým olejem Edwarda Burne-Jonese, v poemě Hugo von Hofmannsthal *König Cophetua* (1895) i u našeho Julia Zeyera v povídce *Král Kofetua* (knižně in: *Obnovené obrazy*, Otto, Praha 1894). (Příběh sám mohl mít ostatně pradávny, a v různé podobě dále pak připomínaný reálný základ. V osobě třetí manželky merovejského krále Chilpericha I., krásné služebné Fredegondy (kol. 545–597 po Kr.), o které se zmiňují již na sklonku 6. století básník a biskup z Poitiers Venantius Fortunatus i franský kronikář Řehoř z Toursu ve svém slavném *Historiarum libri decem*).

2. Novela vyšla v malém pařížském nakladatelství Corti, ve společném triptychu povídek nazvaném po první z nich *La Presqu'île / Poloostrov*, která, stejně povídka další – *La Route / Cesta*, do češtiny dosud přeložena nebyla.
3. Jan O. Fischer a kol.: *Dějiny francouzské literatury 19. a 20. století*, 3 díl, Academia, Praha 1979, s. 342.
4. In: Rudolf Otto: *Posvátno*, Vyšehrad, Praha 1998, s. 74.
5. Z básně *Každá duše, která touží*, in: Stéphane Mallarmé: *Ve věštné běli*, Nibiru, Praha 2010, př. Ota Nechutová.
6. Nora Mitrani (1921–1961), souputnice a spolupracovnice francouzských, později i portugalských surrealistů, jejíž bratr Michael Mitrani (1930–1996) natočil roku 1979 podle Gracqova románu *Balkon v lese* (*Un balcon en forêt*) stejnojmenný film. Filmově ztvárněn byl i *Král Kofetus*, avšak v tomto případě byl režisér jiný – André Delvaux (1926–2002), který již v roce 1971 vytvořil jeho celovečerní adaptaci pod názvem *Schůzka v Bray* (*Rendez-vous à Bray*) s Annou Karinou – představitelkou služebné nesoucí zde jméno Elle a s Mathieu Carrière, který zde zosobňuje hlavního hrdinu jménem Julien Eschenbach.
7. In: Aloysius Bertrand: *Kašpar Noci*, Jan V. Pojer, edice Atlantis sv. 66, Brno 1947.
8. První vydání vyšlo v nakladatelství Československý spisovatel, Praha 1967.

Novelu *Král Kofetus* (*Le Roi Cophetua*) vydal r. 2016 jako soukromý tisk, v přísně omezeném počtu exemplářů své ediční řady Tramtaria press, David Pohribný, který je i autorem původní fotografické ilustrace ve frontispisu. Revidovaný překlad Miroslava Drozda (dle vydání u J. Corteho, Paris, 1970) doprovází zde jako doslov shora otištěná, pro ZSČB částečně doplněná studie. Formát brož. výtisků 210×150 mm, počet stran 48.

(red.)

MALÉ DOTATKY NA OKRAJ LOŇSKÉHO KLÍMOVA JUBILEA

Dvoji kulaté výročí filosofa a spisovatele Ladislava Klímy (1878–1928) dostatečně připomenul v předchozích Zprávách Petr Adánek. Zde tedy můžeme učinit jen ještě dvě drobné poznámky, dotýkající se života tohoto svérázného bohéma a „radikálního solipisty“. Již před léty objevila se snaha některých Klímových ctitelů jít po jeho stopách, navštívit jednotlivá místa jeho pobytů a působení, ať už šlo o rodné Domažlice, Modřany, Záběhlice u Zbraslavi, Kamýk, Horoušánky, Žiželice a mnohá další, jak doložila i výstava uspořádaná z iniciativy francouzského výtvarníka Jean-Pierre Renauda v kavárně Francouzského institutu v Praze roku 2006. Mnohé se tedy podařilo, byť často „změněné

k nepoznání nebo zcela zničené“, najít a zůstává tak snad jen jediné, po kterém jakoby se doslova země slehla. Jde o onu často zmiňovanou „továrničku Emila Riedla a spol. na pružinkové ocelové zboží v Libni“, kde mu krátkodobé místo hlídače měl zajistit jeho přítel a spoluautor knihy *Putování slepého hada za pravdou* Franz Böhler v čase první světové války. Její existenci se nepodařilo a nedaří doložit, ani při podrobném archivním a katastrálním bádání, kterého se již v roce 1995 ujal nynější ředitel Ústavu pro dějiny umění FF UK p. Richard Biegel. Nejinak je tomu v současné době, kdy se o totéž pokusil náš spolupracovník z Národního památkového ústavu v Praze p. Vít Charous, pátrající bohužel rovněž zcela bezvýsledně mj. i v podrobném registru Industriální topografie České republiky...

Spíše jen jako zajímavá kuriozita nabízí se také údaj ze života proslulého, stejně jako Ladislav Klíma alkoholem propadlého, doktora práv Františka Uhra (1825–1870). Poslanec Sněmu Království českého a autora Nového živnostenského řádu z roku 1860, jehož neradostný osud inspiroval nejen divadelní hru *Batalion od Leopolda F. Šmída* (1893), ale i stejnojmennou povídku Karla L. Kukly, uveřejněnou téhož roku v *Národní politice*. Především však dva oblíbené filmy, nesoucí tentýž název. První byl natočený v roce 1928, s Karlem Hašlerem v hlavní roli, druhý pak v roce 1937, kdy se ztvárnění ústřední postavy ujal František Smolík. K osobnosti samotného dr. Uhra uvádí Slavomír Ravik ve své knize *Pražské hospody* (2006) toto: „Nakonec byl pro ustavičnou opilost zbaven říšským sněmem poslaneckého mandátu. A protože neplatil ani nájemné, přišel nakonec o byt. Bývalí kolegové se tedy slitovali a sjednali mu koncipientské místo u domažlického advokáta JUDr. Klímy – v naději, že na venkově nebude tolik příležitostí k flámům. Leč pan koncipient nakonec defraudoval peníze svých klientů a byl tedy advokátní kanceláří propuštěn“. Dodejme jen, že zmíněný významný domažlický advokát (a taktéž člen Českého zemského sněmu) Václav Klíma (1830 Vokovice – 1906 Liboc) byl bratrem Josefa Klímy (1833 Vokovice – 1909 Modřany), otce našeho filosofa.

– GE –

FILIP HYNEK: JIŘÍ KARÁSEK ZE LVOVIC EMILU ŠIMKOVI

Neznámé literární dílo Jiřího Karáska ze Lvovic z let 1902–1932

Díky soukromé knižní edici *Starý svět* pražského Antikvariátu Křenek byla letos vydána sbírka dosud neznámých básní a jedné novely Jiřího Karáska ze Lvovic pod společným názvem: „Emilovi. Sonety vepsané do knih“.

Životní osudy kolínského prokuristy Emila Šimka (1883–?) nejsou z historického hlediska bohužel dodnes zcela objasněny. Zřejmě jeho dědici byly po r. 1989 prodány některé svazky z jeho knihovny do antikvariátu, mezi nimi i téměř kompletní sbírka spisů Jiřího Karáska ze Lvovic včetně dublií; mezi nimi i přes dvacet knih, do kterých jsou vepsány básnické dedikace J. Karáska E. Šimkovi. Jedná se o mimořádně cennou literární památku, knihy již nepřešly do prodeje, ale staly se součástí soukromé sbírky.

Měl jsem v oné době jako stálý zákazník antikvariátu u Prašné brány příležitost koupit několik knih Jiřího Karáska s rukopisnou dedikací: „Emilovi“ a když jsem se sám postupně s básnickými osudy blíže seznamoval, rozhodl jsem se nakonec sejít se i s p. Křenkem a zeptat se ho, jestli si nevzpomíná, za jakých okolností došlo tehdy

k nákupu zmíněného konvolutu... Výsledkem je po několika letech příprav pietní publikace v nákladu 250 výtisků mimo obvyklý komerční prodej, což je i optimální řešení pro svazek intimní lyriky, neurčené původně pro širší čtenářskou obec. Jedná se o obsahově a stylizačně uzavřený celek, jenž lze považovat i za výraz Jiřím Karáskem oblíbeného dionýského symbolu thyrsu – je zde ovšem variován a básně se kolem něj příznačně ovijejí jako stonky révy – a nejde rovněž pouze o básně příležitostné, ale částečně o improvizaci směrem k adresátovi, jenž se stává i součástí symbolisace básnickových knih Sen o říši krásy, Scarabeus, Sodoma a mnoha dalších včetně svazků kritických studií. Na rozdíl od jiných dedikačních básní J. Karáska, jak již o nich bylo psáno i ve Zprávách SČB 1–2/1999, kniha „Emilovi“ objektivně zpřístupňuje jedinečný studijní materiál k literárnímu vývoji Jiřího Karáska ze Lvovic; nechce být „senzací dne“, ale vrací se k autorovi, kterému se nejen z vydavatelského hlediska stále nedostává adekvátní pozornost. Kniha Antikvariátu Křenek mimoděk navazuje i na moje dva dřívější tituly edice „Kargal“, které bych jednou rád vydal v již definitivní podobě a jako součást edice lyriky a epigramů Jiřího Karáska ze Lvovic, jež nejsou součástí jeho básnických sbírek.

RECENZE, ZPRÁVY, INFORMACE

SATURNIN REDIVIVUS

Saturnin je název jedné staré dobré knihy a současně také jméno významné postavy, jež je hybatelem dějů této humoristické stálice. V roce 1942 ji vydal **Zdeněk Jirotko** (1911–2003), zdatný autor knih, kulturní publicista, jenž pracoval také po řadu let jako redaktor Lidových novin, Dikobrazu a Čs. rozhlasu. K vydání Saturnina došlo v době pro český národ nesmírně tíživé – a radostný text knihy přispěl k jejímu rychlému (a trvalému) přijetí všemi vrstvami čtenářské obce. I v nedávné čtenářské anketě se Saturnin umístil na prvním místě. Ostatní rozsáhlé Jirotkovo literární dílo již nezískalo takové trvalé uznání čtenářů, dokonce ani jeho zábavně pojatý Muž se psem. Zdá se, že Jirotko sdílí osud dalších spisovatelů humorných knih nejen českých, ale i anglických či francouzských spisovatelů této literatury (snad mohu upozornit, že nikoliv všechny národní literatury jsou obdařeny stejným počtem autorů hodnotných humoristických knih). Z nich si dovoluji uvést alespoň některá jména. Jerome Klapka Jerome: Tři muži ve člunu o psu nemluvě (úspěšná kniha; její pokračování Tři muži na toulkách již zůstala ve stínu). Lewis Carroll: Alenka v říši divů a Alenka za zrcadlem – dvojice tvořící jednu trvalku. Gabriel Chevalier: Zvonokosy (zdá se mi, že jejich pokračování nenachází zájemce). Eduard Bass: Klapzubova jedenáctka. (U nás nutně trvalka. Bass, již uvedený Jirotko a dále citovaný Těsnohlídek patřili ke spolupracovníkům Lidových novin.) Rudolf Těsnohlídek: Liška Bystrouška (ke kresbám St. Lolka). Jaroslav Žák, např. Cesta do hlubin študákovy duše, dnes už patrně ustupuje ze slávy. Ostravak Ostravski: Deník Ostravaka ... eště mě nedostali! Podobně jako Saturnin psáno v 1. osobě singuláru. Haška neuvádím vědomě. Výčet autorů by mohl pokračovat – ale účelu bylo dosaženo: Saturnin není osamocen. Saturnin měl mimořádné štěstí: našel se autor, který prokázal schopnost a rozhled, umožňující mu dobře a na vysoké úrovni napsat pokračování, nazvané **Saturnin se vrací**

(pro jednoduchost budu nadále jím sepsané dílo označovat Saturnin II.). Titul je doplněn slovy „oficiální pokračování“ s uvedením dědiců Zdeňka Jirotky.

Saturnina II. za těchto okolností napsal čtivě, vtipně, s respektem k detailům, osobám a reáliím ze Saturnina I. z roku 1942 známý bibliofil, překladatel, znalec a uživatel půvabů našeho světa, dovedný autor unikátního, jiskrného humoru **Miroslav Macek**. Knihu vydalo nakladatelství XYZ v Praze roku 2017. Kniha má 232 stran a je pevně vázána, úvodní a závěrečné poznámky rámuje 26 kapitol, jež ilustroval (nápaditě a ve vztahu k jednání aktérů děje) Petr Faltus.

Věřím, že Saturnin II. čestně obstojí při srovnání nejen s vrcholnými díly literárního humoru, jak jsou jen v úzkém výběru uvedena výše, ale i se Saturninem I., za jehož „oficiální pokračování“ je Mackova kniha na titulu vhodně deklarována.

Na tomto místě doporučím čtenářům, aby při četbě Saturnina II. měli v blízkosti kapesník na utírání slz, vyvolaných neodolatelným smíchem. Věřím, že nebudou litovat a že uznají pravdivost této recenze. Spokojeným čtenářům přeju, aby se dočkali i Saturnina III. s očekávaným happy endem – sňatkem fiktivního autora knihy s milou, inteligentní a pěknou slečnou Barborou, po vzoru doktora Vlacha jistě v chrámu na Královských Vinohradech. Detaily nepochybně zařídí obětavý Saturnin. Uvidíme. (Možnosti: Určitě! Asi. Snad?).

Ladislav Lamač

BOHUMÍR KOLÁŘ: POSTŘEHY POUŽITÉ JAKO CITACE BEZ ŠPETKY NEGACE

Olomouc byla vždy městem bibliofilů a bibliofilům zaslíbeným. Stačí připomenout jména Babler, Vodáček, Smejkal, Lamač. K nim se řadí i náš dlouholetý člen (od r. 1987) Mgr. Bohumír Kolář. Je znám jako autor publikací o literární Olomouci, zejména však jsou mu blízké netuctové myšlenky, aforismy, moudra, postřehy. Z nich sestavuje publikace a jejich obsah jistě potěší přátele a čtenáře. Nyní vyšel z dílny Kolářovy sborník, který se zaměřil na citace z díla literátů, básníků, které místo narození nebo působení spojuje s Olomoucí. Zde je jejich abecední seznam: Otto F. Babler, Kamil Bednář, Jaroslav Dostál, Stanislav Komenda, Karel Kryl, Ladislav Rusek, Jan Sobotka, František Valouch, Alois Volkman, Jiří Wolker. Sborník ještě doplňuje vlastní tvorbu Bohumír Kolář a osobní výpověď a barevné reprodukce keramických plastik od Štefana Gúbera. Sborník vyšel 2019, je brožovaný, má 82 strany a – jak napoví úvodní slovo autora i jeho aforismus zakomponovaný do titulní strany – je věnován „K připomenutí sametu jenž se změnil v umělý taft... Fakt!“.

pl

Zájemci o sborník se mohou přihlásit na e-mailové adrese bohkolar@volny.cz a uvést tam přesnou adresu, kam si přejí Postřehy poštou zaslat. Do vyčerpání volných výtisků zašlu formou „odpovědi“ sdělení, aby na můj účet poslali částku 200,- Kč. Během týdne jim poté Postřehy zašlu. Po vyčerpání zásob, každému jako odpověď sdělím, že se na ně bohužel nedostalo.

B. Kolář

BIBLIOFILIE / Galerie Pod Bílou horou 16. 10. – 28. 11. 2019
Knihovna GVUO, Poděbradova 1291/12, Ostrava

Výstava v Knihovně Galerie výtvarného umění v Ostravě (GVUO) představila 19 krásných tisků – bibliofilii ilustrovaných grafikou, nebo fotografií významných výtvarných umělců (Ovčáček, Sivko, Pawera, Fuková, Helbich, Kadmožka, Šnajdr, Piža, Koval, Kudláček, Varmuža, Hanzík, Zelenka), které v Kopřivnici vydává vlastním nákladem muzejník, sběratel umění a editor Jiří Klučka v rámci Galerie Pod Bílou horou. Soubor bibliofilii vystavuje poprvé.

„Výběr autorů bibliofilii jako souhrnný literární a výtvarný projev umělce v určitém okamžiku jeho tvorby vychází z dlouholetého přátelského zájmu editora o výtvarnou práci umělce. Jedná se o oboustrannou výpověď a sdělení, mnohdy i společnou vzpomínku na okamžiky obecně lidské.

Jména osob účastných na výtvarné podobě, úpravců a ilustrátorů, pod hlavičkou Galerie Pod Bílou horou uvedme – Anna Georgiadu Treuchelová, Anežka Kovalová, Anna Grmelová, Miroslav Adámek, Lumír Ševčík, Antonín Strnadel, Martin Strnadel, Jan F. Kovář, Vladimír Jiránek, Vladimír Rocman, Josef Šamaj, Aleš Stanovský stejně tak i jména tiskařů – František Cahel, Miroslav Bražina, Oldřich Kliš, Jiří Liška, Vladimír Bujárek, Tereza Dvořáková, Anežka Kovalová – a neopomeňme tiskařskou officínu Dílny umělecké (později užitě) grafiky Vlastivědného muzea v Novém Jičíně. To vše s poděkováním za práci honorovanou mnohdy jen přátelským zaujetím,“ říká vydavatel Jiří Klučka.

Výstava se koná ve spolupráci GVUO a ostravské sekce Spolku českých bibliofilů. Kurátorkou je Renata Skřebšková.

Jana Malášek Šrubařová

Seznam prezentovaných bibliofilii s úvahou autora, tištěných na volné listy formátu A5 v rámci edice Návraty domova v rozsahu 8 až 24 stran na ruční papír Excudit Plzeň, součástí každé bibliofilie je slepotisk a přebal:

- sv. 01 Zdeněk Piža, *Diagonální fermentace*, kresba v příloze, nestr. (12 s.), 2008
- sv. 02 Dimitrij Kadmožka, *Vzpomínka na Paříž*, kresba v příloze, nestr. (12 s.), 2008
- sv. 03 Petr Helbich, *Fotografovat krajinu*, fotografie v příloze, nestr. (12 s.), 2009
- sv. 04 Miroslav Koval, *O kresbě*, kresba v příloze, nestr. (16 s.), 2009
- sv. 05 Zdeněk Piža, *Zazděný trubadúr*, kresba v příloze, 22 s., 2009
- sv. 06 Martin Pawera, *Cesty*, kresba v příloze, nestr. (14 s.), 2011
- sv. 07 Jan Kudláček, *Maminčiny lampy*, linoryt v příloze, nestr. (16 s.), 2011
- sv. 08 Eva Fuková, *Vzpomínky z alba*, fotografie v příloze, nestr. (24 s.), 2011
- sv. 09 Petr Helbich, *Prázdné chodby*, fotografie v příloze, nestr. (12 s.), 2012
- sv. 10 Stanislav Hanzík, *Fotograf ve dvoře vpravo*, grafika v příloze, nestr. (12 s.), 2014
- sv. 11 Miroslav Šnajdr, *Ještě několik slov sobě*, tři barevné kresby, nestr. (12 s.), 2014
- sv. 12 Dimitrij Kadmožka, *Čárky*, pastel v příloze, nestr. (16 s.), 2014
- sv. 13 Ludmila Padrtová, *Malířské doteky*, tři kresby, nestr. (8 s.), 2014
- sv. 14 Vratislav Varmuža, *Hlava nehlava*, grafika v příloze, nestr. (12 s.), 2014
- sv. 15 Pavel Sivko, *Odpovědi na otázky*, lept v příloze, 15 s., 2015

sv. 16 Petr Helbich, *Pokus o nástin čtvrtého rozměru Josefa Sudka*, fotografie v příloze, nestr. (12 s.), 2015

sv. 17 Pavel Sivko, *Ona, o věčném sváru obsahu a formy*, lept v příloze, 15 s., 2017

sv. 18 Eduard Ovčáček, *Konec šťastných dnů*, digitální grafika v příloze, nestr. (16 s.), 2018

mimo edici:

sv. 19 Jiří Kolář – Otakar Zelenka, *Limb*. Verše J. Koláře ze vstupní básně sbírky *Limb* a jiné básně z vydání z roku 1945. Do jedenácti suchých jehel přepsal a kresbami doprovodil O. Zelenka v roce 1946. Nové vydání připravil J. Klučka v roce 2009, 20 výtisků, ruční papír Excudit Plzeň, z původních desek vytiskla Anežka Kovalová, formát 9×12 cm

IMPRESIONISMUS OD ÚSVITU DO SOUMRAKU. Slovinské umění 1870–1930.
(Jízdárna Pražského hradu, 17. 5. – 16. 9. 2019)

Přiznejme si, že slovinské novodobé výtvarné umění bylo u nás až donedávna prakticky neznámou veličinou, a to i pro většinu profesionálních historiků umění. Tato skutečnost se netýkala jen tvůrců, kteří zde položili první základy (Jožef Tominc, Mihael Stroj, Matevž Langus, Anton Karinger aj.), ale i četných umělců, tvořících již v intencích tzv. moderny, tedy v období od 90. let předminulého století až do konce třetí dekády století dvacátého. Mezi nimi – vzhledem k mimořádným tvůrčím aktivitám v samotném centru Pražského hradu – je výjimkou snad jen lublaňský architekt **Josip Plečnik**, v jehož „stínu“ jakoby se všechny další tvůrčí osobnosti ztrácely.

Zmíněná rozsáhlá expozice, uskutečněná na základě spolupráce mezi předními kulturními institucemi Čech a Slovinska (jediných dvou slovanských zemí, které až do roku 1918 sdílely společný osud v tzv. Cislajtánii rakousko-uherské monarchie) tento nemalý dluh konečně napravila, a to v míře až nečekané.

Ve výstavních prostorách hradní Jízdárny převažovaly práce malířské: od skvělých, realisticky provedených portrétů (ale i kreseb), bratří Janeze (1850–1889) a Jurije (1855–1890) Šubicových (*Kraňsko se klání Habsburkům*, akvarel, 1883), přes dílo Jožefa Petkovšeka (1861–1898), až k nadané portrétistce (*Biskup Josip Juraj Strossmayer*) a autorce půvabných květinových zátiší (*Cinie, Maky, Bílé chryzantémy*) z roku 1914 **Ivaně Kobilca** (1861–1926). Na *Autoportrétu s cigaretou* (1886) mohl divák spatřit dále „samotného“ **Antona Ažbeho** (1862–1905), jehož vyhledávanou malířskou školou v Mnichově prošlo do začátku první světové války mnoho později slavných slovanských (nejm. ruských) umělců. Jmenovitě A. von Javlenskij, M. Dobužinskij, M. von Werefkinová, nebo naši Emil Pacovský, Antonín Hudeček a Ludvík Kuba, jehož (rovněž vystavený) *Klečící ženský akt* (cca 1902) je dnes v majetku NG Slovinska.

Odtud volně navazuje již linie umělců tu více tu méně dotknutých secesním tvaroslovím, jak přesvědčivě dokazují např. oleje **Ivana Vavpotiče** (1877–1943) *Fran Gerbič* (1911), *Alma Urbančové* (1912) či *Ivan Hribar* (1922), zobrazující tehdejšího uznávaného skladatele a tenoristu, krásnou příslušnici jedné z nejbohatších rodin Slovinska a populárního lublaňského starostu.

Impresionistický styl, na který odkazuje samotný název výstavy, reprezentují opět převážně malíři: **Matej Sternen** (1870–1949) – Červený slunečník (1904), *Tončka Gaberová* (1909), **Ivan Grohar** (1867–1911) – *Hrabání / Senoseč* (1902), *Jaro* (1903), **Matija Jama** (1872–1947) – *Leo Savvan* (1900), *Most přes Dobrou* (1907) a patrně nejzajímavější **Rihard Jakopič** (1869–1943). Jeho *Řeka Sáva* (1926), nebo dokonce již dřívější oleje *Slunný břeh* (1903) a *Podzim II.* (1905), svou

„kaleidoskopickou“ hrou rychle vržených barevných skvrn, však směřují už za jeho hranice a předznamenávají cestu až kamsi do oblasti abstraktního expresionismu! Jiné působivé oleje tohoto Mistra – *V červeném pokoji* (1905), *U lampičky/Při čtení* (1908) a *Zelený závoj* (1915), prostupuje ovšem stále ještě v secesi tolik oblíbený lehký enigmatický odér a jakési znepokojující přítomnost. Expresivní a mimořádně emotivně silný je také Jakopičův obraz *Piják*, pocházející ze samého začátku 20. století.

Přestože malířské práce tvoří podstatnou část této expozice, je místy vhodně doplněna i příbuznými pracemi sochařskými od **Lojze Dolinara** (1893–1970) – *Malířka Henrika Šantelová* (mramor, před 1912), *Slepec* (bronz, 1912); **Alojze Gangla** (1859–1935) – *Děvče s lyrou* (bronz, 1892), *Duch divadla* (bronz, 1895), *Žid* (bronz, 1911–14); **Svetozara Peruzziho** (1881–1936) – *Milujme se...* (patinovaná sádra, 1903); **Alojzije Repiče** (1866–1941) – *Ivan Cankar* (mramor, 1920); **Franze Berneker** – *Dívka* (mramor, 1910) a několika dalších. V tomto sochařství se už často „objevuje deformovaná hmota, znázorňující umělcovo nazírání světa, nikoli jeho vnější podobu“, napsal výstižně již před více než dvaceti roky slovinský kunsthistorik Igor Kranjc (*1955).

Je pravda, že ohlas a vliv z Francie se již od konce 70. let 19. století let šířícího impresionismu lze považovat za dominantní a průkazný u celé řady slovinských tvůrců. Nebyl však jediný, jak by se mohlo odvodit ze samotného názvu výstavy. Jiní, zde zastoupení umělci, navozují svým stylem a charakterem tvorby již postoj od impresionismu výrazně vzdálený, nechceme-li říci dokonce protichůdný. Jmenovat lze svérázného ajdovščinského rodáka **Veno Piona** (1896–1970) a jeho portrétní oleje *Malíř Ivan Čargo* (1924) či *Manja Gorahowska* (1926), mající daleko blíže k německému expresionismu nebo dokonce k nové věcnosti, stejně jako lept *Amour simple/Předměstí* (1921). Podobně je tomu také u oleje *Dívka s pomerančem* (1927), jejímž autorem je právě k nové věcnosti výrazně inklinující **Ivan Kos** (1895–1981) a o expresivně dynamickém plátně *Žnečky* (1922), jehož autorem je **France Kralj** (1895–1960), studující, stejně jako oba předchozí, v letech 1919–1920 v Praze u prof. Vlaha Bukovace. Jeho mladší bratr **Tone Kralj** (1900–1975) zůstal naopak dlouhou pod egidou secesního symbolismu (*Za hvězdou*, 1922; *Bouře*, 1923), avšak jeho velké plátno *Můj otec* (1929) už také prostupují výrazné prvky expresionistického tvarosloví. Směru, který dominuje zejména zde vystaveným drobnějším výtvarným dílům, grafickým listům a kresbám. Mezi jejich autory vynikají i další studenti pražské akademie: **Miha Maleš** (1903–1987) – *Dívka před zrcadlem* (1927), *Láska* (1927), *Z kabaretu* (1927) aj., **Mihael Kambič** (1887–1979) – *Hlava Krista* (1932), **Božidar Jakac** (1899–1989) – *Ve vlaku* (1921) nebo **Fran Tratnik** (1881–1957) – *Slepici* (1911).

Obzvláště milým překvapením, a to nejen pro bibliofily, je oddíl představující převážně raritní, v secesním duchu vytříbené knihy, včetně návrhů na jejich výzdobu. Vedle již zmíněných jmen I. Vavpotiče – ilustrace ke knize básníka a kněze Antona Medveda (1869–1910) *Poezie* (1906) a B. Jakace – linoryty ke knize Alojze Gradnika (1882–1967)

Padající hvězdy (1923), jsou to pak i tito vynikající kreslíři: **Ivan Jager** (1871–1959) ilustrující knihy básníka Otona Župančiče (1878–1949) *Číše opojení* (1899) a *Kraslice* (1900), **Maxim Gaspari** (1883–1980), vytvářející delikátní kresbu červeným inkoustem pro titulní stranu knihy pozdějšího velvyslance jugoslávského království v Československu Bogumila Vošnjaka (1882–1955) *Na úsvitu* (1906), a také návrh na obálku sbírky *Poezie* (1907) pro předčasně zemřelého novoromantického poeta Dragotina Ketteho (1876–1899). Zaujímou také (bohužel anonymní) „dekadentní“ kresby ke knížce črt Zofky Kveder (1878–1926) *Tajemství ženy*, kterou tato nadaná spisovatelka a překladatelka vydala vlastním nákladem u Emanuela Stivína v Praze roku 1900.

Přicházíme k posledním, neméně pozoruhodným exponátům. Tvoří je jednak ukázky z děl prvních slovinských uměleckých fotografů, mezi kterými nesporně vyniká **August Bernhold** (1880–1919). Studoval u A. Ažběho, přátelil se s R. Jakopičem a již roku 1905 otevřel si vyhledávaný ateliér v Lublani, místo setkání mnoha tehdejších celebrit. Na četných „ušlechtilých tiscích“ – snímky na albuminovém nebo stříbro-želatinovém papíru – zanechal nám například podobizny spisovatelů Ivana Cankara a Alojze Gradnika, malíře R. Jakopiče, ale i mnohé scénérie přírodní, jako je třeba pohled na noční zámek *Duino* (gumotisk, modrý pigment, 1905), proslavený R. M. Rilke. Vedle tohoto „slovinského Drtikola“ můžeme si připomenout i další jména a nápaditě pojaté experimentální práce, ať již všestranného V. Piona s jeho *Fotogramem* z roku 1930, *Lepenku* Frana Krašovce (1892–1969) z téhož roku nebo *Obruče na řešeta* Janka Skerlepa (1894–1981). V závěru výstavy setkáváme se také s oddílem věnovaným karikatuře a pečlivě vypracovaným satirickým kresbám; se souborem asi třiceti prací **Hinko Smrekara** (1883–1942), vesměs z doby krátce před první světovou válkou, věnovaným ponejvíce jeho přátelům z uměleckých kruhů (*Maškaráda slovinských výtvarníků*, akvarel, 1913).

Samostatně stojí ukázky prací některých slovinských i českých architektů. Ve furlánské šlechtické rodině narozený **Max Fabiani** (1865–1962) podílel se roku 1901 na renovaci zámku Konopiště, **Jan Vladimír Hráský** (1857–1939) projektoval naopak v letech 1890–1892 Slovinské národní divadlo. **František Škabrouč** (1858–1899) navrhl krátce na to budovu Národní galerie v Lublani, a také tamní Národní dům.

Zajímavou ukázkou novodobých parament jsou konečně i návrhy manželky dalšího vynikajícího slovinského architekta Ivana Vurnika (1884–1971), **Heleny Vurnik-Kottler** (1882–1962). Mezi nimi vyniká pluvíál z roku 1929, určený pro Antona Bonaventuru Jegliče. Lublaňského arcibiskupa, který ještě na samém konci 19. století nařídil zničení básnické knihy Ivana Cankara *Erotika*.

GvE

KULTURNÍ UDÁLOSTI NA VYSOČINĚ V ROCE 2019

Významnou událostí bylo představení dokumentárního filmu *Úděl a bolest* Jakuba Demla, mapující básníkův život a dílo. Významný velkomeziříčský fotograf a filmař Libor Smejkal, který letošního 8. března oslavil osmdesátiny, na přípravě filmového dokumentu, k němuž ho před řadou let podnítil pan učitel Josef Pěňčík z Jinošova, pracoval se svými přáteli mnoho roků. Zmíním alespoň několik kapitol: Kořený rodu. Gymnázium a O. Březina. Bohoslovec Jakub Deml. Mé svědectví o O. Březinovi. Vzpomínání. Na sklonku života. Úmrtí a dílo básníka v proměnách času.

Teď se chystá k natočení filmového dokumentu o Josefu Pěňčíkovi, s nímž má mnoho záběrů a jeho povídání. Na filmu bude opět spolupracovat Dr. Daniela Iwashita, která J. Pěňčíka navštěvovala i se svými studenty.

31. ledna 2019 představila Moravská zemská knihovna dvě knihy, věnované básníku Janu Zahradníčkovi za účasti jejich autorů Josefa Vojvodíka a Jana Weindla z pražského Institutu pro studium literatury. První knihu nazvali *Poezie a skutečnost existence* a druhá kniha s podtitulem *Čtení o básníkovi z let 1930–1960*, je opatřena bohatou fotografickou dokumentací, ukázkami básníkovy díla, z jeho rozsáhlé korespondence, ale také dobovými recenzemi.

Jiřímu Kratochvilovi, autorovi, který sice žije a tvoří v Moravském Krumlově, ale zůstává i ve své literární tvorbě věrný rodnému Brnu, vyšly hned dvě knihy. *Je suis Paris*, je svědectvím o jeho setkání s Milanem Kunderou v Paříži. Knize dodává na autentičnosti řada dobových fotografií Paříže. Knihu vydalo nakladatelství Větrné mlýny.

Liška v dámu vypráví o bizarní proměně lišky v dámu a zase naopak. Příběh, který je zasazen do krutého světa padesátých let, vydalo brněnské nakladatelství Druhé město.

23. března jsme si připomínali devadesáté výročí úmrtí básníka Otokara Březiny pietním aktem u jeho hrobu v Jaroměřicích nad Rokytnou za účinkování chrámového sboru. V Muzeu O. Březiny byl následně představen sborník přednášek z loňského mezinárodního sympozia *Otokar Březina 2018*, který, také přináší deset básní Ludmily Klukanové ze sbírky *Moréna*. Proběhlo také představení knihy spisovatelky a malířky Gabriely Kopcové a fotografa M. Pelikána *Březinova cesta*.

7. dubna jsme si připomínali dvacáté výročí smrti básníka Ivana Diviše, který měl k našemu městu blízko. Patřil k blízkým přátelům Ladislava Nováka, spolupracoval s grafikem Emanuelem Ranným, s nímž vydal několik bibliofilských tisků (*Bud' štasten, Modlitba, Všechno jsem Ti dal*). S úžasem jsem, při jedné jeho návštěvě, naslouchal několikahodinovému vyprávění o literatuře, kde vysoko stavěl dílo básníka Jakuba Demla. Měl jsem pocit, jako by s ním sdílel i jeho nelehký osud, těžký úděl básníka. Vzpomínám si na jeho slova asi v tomto smyslu: „Komu Bůh dal tak velký dar Poezie jako Demlovi, tomu jistě dokáže i hodně odpustit.“ I ve svých textech, ale také v dopisech, byl neúprosným kritikem, útočícím na všechny projevy zla a absurdity, která se, bohužel, nevyhnula ani době po jeho návratu domů z mnichovského exilu, kde spolupracoval s rádiem Svobodná Evropa. Jeho zájem o náš kraj, o jeho básníky dosvědčuje také jeho bohatá korespondence zasláná na třebíčské adresy.

Pozoruhodnou knihou, kterou bych rád připomenul, je publikace Josefa Kroutvora *Archa Petrkov* s texty Bohuslava Reynka, Suzanne Renaud, Jiřího Reynka, Miloše Doležala, Jaroslava Meda, Josefa Mlejnků v doprovodu reprodukcí Reynkových grafik, ale také fotografií Daniela Reynka, Dagmar Hochové, Jiřího Škocha. Výjimečnou knihu, přibližující magický Petrkov, vydalo nakladatelství Elišky Štěpánové *Měsíc ve dne* v Českých Budějovicích.

7. listopadu se v Horáckém divadle v Jihlavě uskutečnilo předání kamenné medaile, nejvyššího ocenění Kraje Vysočina, básničce Ludmile Klukanové a malíři Františku Mertlovi (Frantovi), rodáku z Třebíče, který žije trvale ve Francii, a který má v rodném městě stálou galerii, do níž věnoval desítky obrazů, plastik.

František Dvořáček

ČESKÝ LITERÁRNÍ SAMIZDAT 1949–1989

Záslouhou Michala Přibáně a kolektivu, Ústavu pro českou literaturu AV ČR, Jiřího Gruntoráda, zakladatele knihovny Libri prohibiti a nakladatelství Academia vyšla v roce 2018 kniha **Český literární samizdat 1949–1989**. Není to žádná kapesní příručka, má přes 600 stran formátu 235 × 175 mm a o tom, že je to tak trochu bestseller svědčí i skutečnost, že na jaře 2019 nakladatelství přikročilo k dotisku knihy. Není divu: je to důkladně a průkazně svědectví o tom, jak zejména v letech 1969–1989 komunistická pseudokulturní politika pracovala na plné obrátky v intencích marx-leninských pouček a kdo chtěl v té době jen trochu svobodně psát a nacházet čtenáře v této ruskou okupací a normalizátory sužované zemi měl jedinou cestu publikace. Samizdat.

Nebudeme se na našich stránkách zabírat podrobným rozbořením všech edicí, časopisů a sborníků v knize obsažených. Zaměříme se na úzký pohled bibliofilský. Tím nechci naznačit, že v období před rokem 1989 vycházely bibliofilie v samizdatu. Náš úhel pohledu na kvalitu zpracované matérie bude zaměřen na osoby, které jsou (byly) nějak spojeny se Spolkem českých bibliofilů. Začít ovšem musíme definicí, co je zahrnuto do samizdatu (s. 16): „veškerá nezávislá literatura, jež se ve své době z jakýchkoli důvodů ocitla v rozporu se závaznou kulturní politikou totalitního státu, a proto byla navzdory nebezpečí represe šířena občanskou svépomocí“. Hned první jméno, na které narazíme v úvodu knihy (s. 25) je Josef Váchal. Je o něm zmínka jako o autoru mnoha autorských publikací v období 1948–1969. Aby byla dodržena chronologie, jedno z hesel je PER-NIKÁŘSKÁ EDICE 1956–1970; 1972, kterou pro rodinu a přátele strojopisně vydával nakladatel a bibliofil Alois Dyk (1881–1971). Vyšlo asi 80 svazků, poslední již po smrti Dykově dokončila jeho vzdálená příbuzná Marie Bajerová (1902–1993). V padesátých letech začal roznožovat Zahradničkovo Znamení moci Mojmir Trávníček, který později spolupracoval s několika samizdatovými nakladatelstvími.

V knize je připomenuto, že v roce 1956 vydal SČB Hrabalovy Hovory lidí, které k tisku prosadil Jiří Kolář (s. 28). Naše listování úvodní částí se zastaví u s. 52, kde jsou vyzvednuty bibliofilie a strojopisy s bibliofilskými ambicemi (jmenovitě J. Portman, M. Dyrnk, V. Zadrobílek, L. Kundera), o nichž je pojednáno detailně v jednotlivých heslech.

V kapitole o policejní represi je zmínka o našem členu Václavu Kimákovi z Příbrami v souvislosti s šířením materiálů Charty 77 a jiných textů „nepřátelské povahy“.

Strany 97 až 539 se věnují heslům A – Ž. Zastavme se u některých z těchto hesel.

Bibliografická edice Sylvestra Tally 1975–1981. Knihupec a bibliofil S. Talla (1901–1984) je jednak autorem Soupisu původní i přeložené erotické literatury, ale též bibliografického soupisu „Krvavý román“ a jiná dobrodružná četba 19. století.

U Petra Holmana (1951–2019) je podrobně pojednáno o samizdatových vydáních díla a dopisů O. Březiny. V závěru hesla najdeme informaci o tom, že některé práce otiskl i v oficiálních periodikách, mezi nimi jsou citovány Zprávy SČB.

U více hesel narazíme i na jméno čestného člena SČB, prostějovského bibliofila Josefa Glivického (1903–1991) a zejména pak u *Edice Josefa Glivického* 1975–1989. Okruh jeho zájmu byl velmi široký: Josef Čapek, Bohuslav Reynek, Antonín Procházka a další, mezi přáteli měl M. Floriana, K. Svolinského, J. Šerých, O. F. Bablera, M. Trávníčka. Strojopisně vydával např. novoročenky, často též publikoval ve Zprávách a Margináliích.

Mezi hesla samizdatové literatury je zařazena i *Edice Josefa Portmana* 1954–1966. Portman (1883–1968) vstoupil do SČB roku 1927 a mezi jeho samizdaty se počítají strojopisy, kterých od r. 1954 vydal asi deset v počtu 1–3 výtisků.

Holešovský bibliofil František Rafaja (1943) v letech 1982–1995 vydával v edici *FRH* tvorbu křesťansky orientovaných autorů (Čep, Řezníček, Deml, Zahradníček). Spolupracoval s L. Šebelou. Tím se dostáváme k dalšímu členu SČB (od r. 1989) – Ladislavu Šebelovi z Plumlova, který v letech 1975–1993 vydával *Novoročenky Ladislava Šebely*, věnované životu a dílu Jana Čepa. Zajisté nemůže chybět v tomto soupise významná osobnost, daleko přesahující hranice města Kunštátu: Ludvík Kundera (1920–2010), čestný člen SČB. Jeho jméno se vyskytuje u několika edicí jako spolupracovník a příspěvatelem, největšího významu však dosáhla jeho vydavatelská aktivita při sestavování sborníků výtvarné a básnické tvorby soudobých autorů – *Hyperbibliofilie*.

Naše listování knihou je u strany 400 a hesla *Průklep* 1978–1984; strojopisná edice bibliofila Martina Dyrnka (1941–2019). V počtu 3, 5 až 11 kopií vyšlo celkem 11 titulů různých autorů (Skácel, Apollinaire, Hrabal, V. Černý). Dále u hesla najdeme i informaci o novoroční tištěné edici Slza a další edici Pupilla (od r. 1988) vydávané Spolkem českých bibliofilů.

Krátký přehled, pokus o recenzi s tématem „bibliofilové a samizdat“ končí. Je to úctyhodné dílo, myslím, že to dovedu posoudit, neboť k samizdatu jsem měl po dvacet let hodně blízko. Pohyboval jsem se v prostředí, jako mnoho jiných lidí, kteří režim vůbec neměli v lásce, ale svoji situaci neřešili odchodem do exilu. Když jsem chtěl obohatit svoji knihovnu díly Hrabala, M. Kundery, Havla, Vaculíka, Demla, L. Klímy, V. Černého – nezbylo než sednout k psacímu stroji a z půjčené předlohy si knížku opsat – národní podnik kniha tyto autory neměl ani na pultě ani pod pultem. Moje vlastní zkušenost mne ovšem přivádí k tomu, že i vysoce chválená kniha má mezery. Nenajdu v ní svoje samizdaty: Soupis knižního díla Toyena a Štyrského z let 1984–1986, který jsem ve formátu A5 vydal cca ve 12 strojopisných kopiích, posléze doplnění a rozšíření o soupis K. Teiga (1988). Soupis Toyen byl později vydán v Margináliích SČB 1990. V osmdesátých letech jsem vedle soupisů amatérsky překládal z francouzského originálu knihu J.-L. Bédouina *Dvacet let surrealismu*, jen pro sebe, pro své potěšení, opět formát A5, 283 stran a počet kopií byl asi také 12. Proč o tom tak neskromně píšete? Z jednoduchého důvodu, ze své zkušenosti mohu usoudit, kolik dalších autorů samizdatů se do oficiální knihy nedostalo. Je to ona známá pravda: žádný soupis, žádný přehled není konečný, vždy se najde dost materiálu k dodatkům – Sánka s Bublou o tom věděli svoje.

Petr Ladman

VÝSTAVY SPATŘENÉ A JINÉ KULTURNÍ UDÁLOSTI

Ano, nebudu zapírat, inspiroval jsem se K. H. Máchou. Bytostnému romantikovi byly hrady nebo jejich zříceniny předmětem kresebných záznamů, něco podobného zažívám já při návštěvách výstav. Myslím, že výběr z návštěv by měl být zaznamenán ve Zprávách.

*

2. května 2019 se ve výstavní síni MÁNES konala vernisáž obrazů nazvaná **Zlatý věk Ladislav Hodného**. Je to náš dlouholetý člen (čestným členem byl i jeho tatínek, tvůrce

uměleckých knižních vazeb), po obdržení pozvánky jsem rád na výstavu zavítal. Tvorbu Ladislava Hodného již léta sleduji a tentokrát mne „dostal“ motivy svých pláten, které jak napovídá název výstavy a jak je již po léta pro Hodného tvorbu typické – nešetří zlatem. Někdo v tom může vidět poučení z maleb středověkých mistrů, nejbližší pravdě budeme, připomeneme-li knižní iluminace. L. Hodný se vedle malování věnuje i knižní vazbě. Co však bylo velice blízké mému naturelu – motivy z cest po celém světě. Nanga Parbat, Fjord, Toscana, Socha Svobody, Miami, Los Angeles, Inkové, to je pouze zlomek názvů vystavených obrazů. Jasně ovšem dokumentuje „globální záběr“ Hodného tvorby. Kdybych si z výstavy měl vybrat plátno, které mě nejvíce oslovilo, pak je to Agáve z roku 2009 – tóny barev a surreálné pojetí připomíná obrazy z 30. let umělkyně mně tolik blízké: pro sebe jsem si přejmenoval obraz na: *Hommage à Toyen*.

*

Knihkupectví a antikvariát TRIGON (Praha 7, Bubenská 3) se v posledních letech stává součástí ART DISTRICTU Praha 7. Mezi regály knih a nad nimi se našlo místo pro vystavení obrazů, grafik, plastik. Třeba dodat – z pohledu bibliofila – že program této kuriosní galerie je velmi atraktivní. Zatímco v minulých letech byla představena tvorba Vladislava Zadrobílka, Oldřicha Hamery nebo Tomáše Hausera, letos kurátorka Hana Klínková jako v michelinské restauraci servíruje jednu lahůdku za druhou.

16. 5. – 4. 7. 2019 probíhala výstava **Josefu Váchalovi** k padesátému výročí úmrtí. V den, kdy byl před padesáti lety Váchal pohřben, se konala vernisáž za účasti většiny umělců, kteří svá díla koncipují jako připomínku geniálního výtvarníka, tiskaře, spisovatele, sběratele, a jistě ne na konci této dlouhé řady profesí „čím Váchal byl“ i bibliofila. Není zde místo popsat jednotlivá vystavená díla, jejich autoři si však zaslouží být jmenováni: D. Ž. Bor, M. Cihlář, E. Čapková, O. Hamera, T. Hauser, F. Hodonský, Z. Hraha, J. H. Kocman, F. J. Koudelka, M. Mulač, J. J. Neduha, P. Palma, P. Piekár, L. Sýkora. Jako vzpomínka na mistrův pohřeb zazněla i lidová píseň z Prachenska a bylo tak po uplynutí půlstoletí splněno Váchalovo přání, aby ho tato píseň doprovodila do hrobu: *Dyž já tě, má milá, nedostanu, vylezu na skálu, srazím hlavu. Na skálu vysokou, na širokou, srazím mou hlavičku kudrnatou. A můj funus bude v pustým lese, dokud mě divá zvěř neroznesne. (A) ptáčkové malí, co pěkně zpívaj, budou mně zpívati o funuse.*

11. 7. – 3. 9. 2019 vystavovala **Eva Čapková** Poctu vědcům minulých staletí. O této umělkyni, která jde ve šlépějích Vladimíra Boudníka a Oldřicha Hamery, již bylo ve Zprávách podrobně psáno v souvislosti s výtvarným doprovodem knih vydávaných v nakladatelství Ve strání manželů Krupkových. Tvorba E. Čapkové – fantaskní motivy magnetické grafiky či malby, zaujme opravdovým uměleckým magnetismem, který nás přitahuje skutečně mocnou silou (to prosím neberte jako slovíčkaření, nebo klišé) a bylo by v nejbližší budoucnosti obohacením pro spolkové tisky, kdyby některý měl grafickou výzdobu od Evy Čapkové.

6. 9. – 1. 11. 2019 vystavoval v Trigonu **Zbyněk Hraha**. Tento člen Hollaru pracuje technikou vícebarevného linorytu z jedné desky s postupným odrýváním a tištěním jednotlivých barev. Výsledkem jsou fascinující krajinné motivy. Vystavené práce měly sjednocující téma: O vodě. Ovšem jak výtvarník, tak i kurátorka nezapřeli váchalovské nazírání na svět. Převažující linoryty s motivy ze Šumavy jsou toho svědkem.

*

Plzeň hostila letos v červnu **XVI. Trienále umělecké knižní vazby**. Pořádající bylo Společenstvo českých knihářů a Západočeské muzeum v Plzni. Tato událost by si zasloužila odborně zpracovaný referát o účastnících i vystavených exponátech (Krupkovi, Jan Perůtka, L. Hodný ml., doc. Eliška Čabalová). Snad se toho někdo z organizátorů ujme. Jediným zážitkem byl oddíl výstavního prostoru věnovaný tvorbě Jindřicha Svobody (1909–2001), který po ukončení pedagogické činnosti v roce 1976 v období čtvrtstoletí až do svého skonu vytvořil na 450 uměleckých knižních vazeb. Zapůjčené exponáty z vlastnictví Moravské galerie v Brně ukazují jen malou část umělcovy tvorby, ale jsou absolutními klenoty. Například: Poe Zlatý skarabeus, Havran, Quincey Levana, Deml – Váchal Hora Proroků, Apollinairovo Pásmo, Demlův Tanec smrti nebo Celliniho Vlastní životopis, knihy ve Svobodově vazbě z nakladatelství Pojerova, Škeřikova, rovněž i tituly vydané SČB: Legenda o svaté Kateřině, 1941, nebo Reynkův Odlet vlaštovek, 1980. O tom, že toho konstatování není přehnané, svědčí vysoké ceny, kterých Svobodovy vazby dosahují na aukcích knih, pokud se náhodou v nabídce objeví.

*

Důkazem toho, že i v prostorách obchodního centra lze vytvořit oázu klidu a kultury instalací panelů s grafickými listy je autorská prodejní výstava **Karla Demela** uskutečněná v EUROPARKU Praha – Štěrboholy ve dnech 5. – 29. září 2019. Uvedl ji Karel Žižkovský se svým jedinečným humorem a hlavně – s dokonalou znalostí autorova díla. Naši procházku mezi vystavenými asi deseti akvarely a čtyřiceti lepty (mezi náměty patří nejoblíbenější Demelovi autoři: Baudelaire, Apollinaire, Berlioz, Mahler, Brassens, Brel) zakončíme u stánku, kde je možno listovat Deníkem. Kniha neobvyklého rozsahu a formátu s ambicí bibliofilského tisku. Perfektní barevné provedení reprodukcí. 250 číslováných a autorem podepsaných výtisků s vloženou a rovněž podepsanou reprodukcí. V roce 2019 vydal a vytiskl ART D Grafický atelier Černý s.r.o. Grafická úprava Jan Šerých, úvod Jiří Šerých a Břetislav Ditrych, který část kreseb volně doprovodil textem. Sváteční atmosféru výstavy i uvedení Deníku narušila zpráva o úmrtí Jiřího Šerých dne 8. září. V bibliofilských kruzích byl známější jeho bratr, malíř a grafik Jaroslav Šerých (1928 – 2014), který vytvořil několik grafik pro publikace a tisky SČB.

*

Závěrečná informace nebude pojednávat o výstavě. Týká se však života našeho čestného člena a proto ji zaznamenáme. 22. října 1990 zemřel **Kamil Lhoták**. 22. října 2019 byla odhalena pamětní deska na domě v Praze 6, Terronské 54, kde umělec se svoji ženou a synem žil v letech 1939 až 1961. O její instalaci se zasloužil kromě městské části Prahy 6 Spolek přátel Kamila Lhotáka, který i doporučil mladého sochaře a medailéra Martina Daška, jenž desku vytvořil. Podle jeho vlastních slov to byla práce nad jiné příjemná; se Lhotákem jej spojuje láska ke starým motocyklům, zejména značky Scott. Tímto strojem osobně i na odhalení přijel, a stroj je i ústředním motivem pamětní desky. Lhoták by z ní měl rozhodně radost, což potvrdil i přítomný syn Kamil Lhoták ml., který s rodiči v domě žil od narození až do odchodu na základní vojenskou službu v r. 1960. K bydlišti Lhotákově, členu skupiny 42, bych rád podtrhl historický úsměv, či škleb: autor krásných obrazů z pražské periferie měl ze svého okna výhled na staveniště a posléze nově postavený hotel Internacional, ikonu socialistického realismu.

Petr Ladman

70 LET ZDIRADA J. K. ČECHA

K jubileu sedmdesátin herolda-grafika a malíře Maltézského řádu Zdirada J. K. Čecha uspořádala Galerie Kladenského zámku soubornou výstavu z jeho výtvarného díla (5. 9. – 13. 10. 2019). Zdirad Čech, jenž je širší laické veřejnosti znám např. svým obrazem *Panny Marie Lidické*, na výstavě soustředil především velkoformátové cykly s heraldickou symbolikou. V úvodním proslovu prof. Jan Royt konstatoval, že tři hlavní požadavky, které byly ve středověku kladeny na umělecká díla, obrazy Zdirada Čecha splňují. Vystaveny byly i soukromé tisky, které Z. Čech tiskne, ilustruje a vydává, z těch posledních např. *Veselá písnička k pálení kacířských knih* (formát A7, 48 stran, 25 výtisků). Zprávy SČB přinesou podrobnější informace o jeho knižní tvorbě – a jak si všichni přejeme, příští rok se s jeho výtvarnou účastí setkáme v chystaném spolkovém tisku *Lazariánských povídek* Břetislava Štorma.

fh

I NÁSLEDUJÍCÍ ŘÁDKY PATŘÍ DO ZPRÁV – PŘIPOMEŇME SI TY, KTEŘÍ NÁS OPUSTILI

*

JAROSLAV ERIK FRIČ (14. srpna 1949 – 24. května 2019)

Nekrolog tomuto básníku, hudebníku, nakladateli, organizátoru kulturních akcí pořádaných především v Olomouci, Brně či Ostravě, napsal Jakub Chrobák v Babylonu č. 2 (2. července 2019) s důrazem na Fričovu básnickou tvorbu. Nám se sluší připomenout Fričovy činy nakladatelské. Za normalizace jeho životní postoj logicky směřoval k samizdatu. Po celá léta 1969–1989 je aktivní při rozšiřování strojopisných textů zejména Jiřího Kuběny a filosofa Josefa Šafařka – v edicích *Texty přátel* a *Opisy Jaroslava Erika Friče*. 1991 založil ve Vranově nad Dyjí nakladatelství Votobia, 1993 poté v Brně nakladatelství Vetus Via.

/pl/

*

Doc. PhDr. SLAVOMIL VENCL, DrSc. (18. října 1936 – 23. června 2019)

Pan docent Vencl dokázal v životě dosáhnout dvou vrcholů – profesně jako archeolog a sběratelsky jako špičkový odborník na drobnou grafiku. Dokladem toho jsou tři výpravné monografie: *Moderní exlibris v českých zemích*, *Česká příležitostná grafika* a *České grafické novoročenky*. Byl čestným členem SSPE, člen SČUG HOLLAR, více jak deset let byl členem SČB (1981–1992?), ale také člen Učené společnosti ČR, emeritní vědecký pracovník Archeologického ústavu AV ČR.

Měl jsem tu čest se s ním vídat v jeho pracovně v Letenské ulici, společně jsme pracovali na soupisu exlibris Toyen (*Sborník pro exlibris a drobnou grafiku* 2008, s. 33–42), což byl jen jeden z desítek, stovek článků, kterými přispěl k poznání příležitostné grafiky. Je těžké se loučit s tak vynikajícím člověkem.

/pl/

*

ZA PANEM PROFESOREM MUDr. JOSEFEM KOUTECKÝM

Ke dni 5. července 2019 téměř všechny naše sdělovací prostředky přinesly smutnou zprávu, že nás navždy opustil světově uznávaný lékař prof. MUDr. Josef Koutecký,

DrSc. Osobnost tohoto vzácného člověka je vedle jeho profese spojena s uměním. Byl velkým znalcem hudby, výtvarného umění a perfektním glosátorem společenského a kulturního dění. Miloval dětský svět a tento svět miloval jeho. Napsal řadu knih jak pro dospělé tak pro děti. Nakladatelství Academia vydalo v roce 2008 v edici Paměť jeho vzpomínkovou knihu „Život mezi beznadějí a úspěchem“.

Byl velkým příznivcem knihy a pro Spolek českých bibliofilů v duchu odkazu svého otce, našeho člena, vytvořil řadu aktivit. Mimo jiné byl předsedou čestného prezidia 100. výročí Spolku českých bibliofilů a svými články vysoce hodnotil význam SČB pro knižní kulturu. V rámci ediční spolkové činnosti i publikoval. Připomeňme jeho bibliofilský tisk „Adolf Born trochu u nás a trochu jinde“, s originální suchou jehlou Adolfa Borna, vydaný našim Spolkem v roce 2014.

Odešel velký člověk, který je bezesporu nenahraditelný, ale svým vzorem jistě ukáže na nutnost stálého spojení humanity s uměním.

Karel Kropík

*

PaeDr. PETR HOLMAN (17. dubna 1951 – 6. srpna 2019)

V nekrologu Jana Rejzka zazněla slova: „...komunisté tohoto nesmírně vzdělaného pána jasných názorů nechali milostivě mýt okna...“ I tak lze shrnout běh nedlouhého života Holmanova. Vystudoval český jazyk a hudební výchovu, sanskrt a tamilštinu, oboje uplatnil po roce 1989 při pobytech na univerzitách v USA (postřehy z USA zachytil ve čtivém deníku *Z cest...*, *Revolver revue* 2008) a Indii. Když nesměl publikovat, psal do *Zpráv SČB*, vlastním nákladem v podobě samizdatu vydal 1986 *Frekvenční slovník básnického díla O. Březiny – 1300 stran v 6 svazcích uložených do kartonového pouzdra*. Renomovaný znalec Březinova díla v posledním čtvrtstoletí pořádal sborníky, vydal básnické spisy, korespondenci i biografii (*Březiniana II*, 2012). Byl čestným předsedou Společnosti Otokara Březiny. O jeho zapálení pro Březinu svědčí i moje setkání s P. Holmanem. Přátelům jsem v polovině osmdesátých let pomáhal s prodejem pozůstalosti po nakladateli Reichlovi. Na inzeráty v *LD* a *Svobodném Slově* okamžitě reagoval Petr Holman. Zajímal se o vše, co by mu přineslo nové poznatky, obohatilo dosud známou korespondenci OB.

/pl/

ZPRÁVY SPOLKOVÉ

Z ČINNOSTI SPOLKU ČESKÝCH BIBLIOFILŮ

Ani ve druhé polovině roku 2019 nenechal Spolek své členy bez nabídky zajímavých akcí.

*

20. června v prostorách výstavní síně Hollar se konal večer vzpomínající na půlstoletí, které uplynulo od úmrtí **Anny Mackové** a **Josefa Váchala**. Ing. Petr Tylínek se zaměřil na místa spojená s pobytem těchto umělců od Prahy až po Studeňany. Komentář a četbu z pramenů doplnil vzorně připravenou projekcí fotografií a reprodukcí. Večer pokračoval

četbou veršů Ing. Břetislava Ditrycha z jeho sbírky *Hořce voní arnika / Jiná Šumava* evokující místa na Šumavě, která byla inspirací Váchalovi i Mackové. Účast 30 posluchačů.

*

Ve výroční den 1. července, kdy nás v roce 1996 navždy opustil umělec, přítel krásných knih a čestný člen SČB **Ota Janeček** se konalo pietní setkání na hřbitově v Holešovicích u hrobu O. Janečka. Akci pečlivě připravil JUDr. Karel Kropík, za Spolek byl u hrobu položen věnec a je škoda, že se této akce účastnila jen hrstka obdivovatelů O. Janečka. Více účastníků by se jistě sešlo, kdyby v tento den nepanovala v Praze tropická vedra.

*

O další akci Janečkova roku 2019 – výstavě v Plzni 6. – 29. 8. – se píše podrobně v úvodu tohoto čísla *Zpráv*.

*

Podzimní nabídka setkání pro členy Spolku byla velmi atraktivní. Břetislav Ditrych pozval 7. listopadu do Hollara **Karla Demela**. Úvodem Petr Ladman připomněl Demelovu tvorbu pro SČB. Po úvodu se návštěvníci dozvěděli detaily vzniku Demelovy knihy *DENÍK* a nechyběly ani informace o novinkách z grafikova repertoáru. Pozvánka přilákala 25 posluchačů.

Petr Ladman

VÁCLAV PROŠEK: ŠTĚCHOVICE, MŮJ OTEC A JÁ

/Dokončení vzpomínkového textu V. Proška na jeho otce, prof. Františka Proška (1918–2000); první část byla otištěna ve Zprávách 1/2019, str. 40–43/

Taky jsem jezdil o prázdninách na pionýrské tábory, to by jinak nešlo. Otec učil na FTVS, tak to samozřejmě byly tábory se sportovní náplní. Jedny z nich byly ve Stráži nad Nežárkou. To ale není podstatné. Jednou za mnou otec přijel na návštěvu. Dlouho jsem na něho koukal, než jsem ho poznal. Byl fousatý! Nevím, co ho to popadlo, nejspíš nějaká sázka nebo jen tak – sranda. Asi byl v tu dobu ve „formě“. Když jsem se vrátil z prázdnin, byla futra dveří našeho bytu v Benediktské celá pomalována. Teda, ještě ne zcela. Otec stál na štaflích s paletou v ruce a maloval na ně podivné obrazce. Šel kolem soused z patra výše pan Volejník, udiveně se zastavil a tázal se: „*Co to děláš, Franto?*“ „*Maluju žudro, Jaroušku*“, zněla odpověď (překvapivá i pro mě, který zde stál v němém úžasu). Nevím, kde vzal otec folklórní terminologii pro výtvar, který vznikl: Snad květy, ptáci, ornamenty... Jen barvy jaksi nesesedly. Sada olejových barev, které kupoval či k různým příležitostem dostával, obsahovala škálu tub. Pohříchu byla jejich gramáž stejná. Na Štěchovice a plenéry v okolí vyplýval žlutou, červenou, okrovou, zelenou, modrou a další, s letní přírodou spojených. Zbývaly takové k ničemu–hnědá (na podzim již nemaloval), fialová, oranžová, černá... Použil je tedy na „žudro“, aby je spotřeboval a mohl nárokovat další sadu. Ponurá výzdoba v surrealisticko–folklórním pojetí by dodnes vzbudila závist u nejednoho renomovaného umělce zvukného jména. Výtvar, který bychom však dnes prosadili a obhájili jako národní kulturní památku a granty by se nám jen hruly, utnul rázně děda Strnad. Hlasitě si ho sice kritizovat nedovolil, ale razantně ho opálil letlampou a přetřel ho pastózní fermežovou barvou slonovou kosti. V takové ostudě jsme přeci nemohli žít... „*Co by tomu řekla Pavla?*“ ***

Otcův vztah se ženami není na tomto místě vhodné připomínat, nicméně se jich v jeho životě pár zjevilo. Vyjímaje mámu (samozřejmě mluvím o době po její smrti), to byly to pro mě tety, paní a soudružky, což mě bylo zcela lhostejné, pokud mi daly pokoj a případně něco na zub či nějaký bakšiš. Většinou to byly soudružky – a lakomé. ***

Otec byl vždy velký vyprávěč a fabulant. Když jsem se nudil, ať již na nějaké procházce nebo „doma“, vždy dokázal něco vymyslet, co mě zaujalo. Hráli jsme různé stolní hry, ať již to mělo být Člověče nezlob se, tivoli nebo stolní fotbal s hráči na perkách, cvrnkající do cínové kuličky či jeho variantu „knoflíky“ – Ladíkova hra – u něho potom šachy, ke kterým jsem projevoval zvláštní talent. Nikdy jsem žádnou partii nevyhrál.

Otec pro mě vymýšlel křížovky, psal poučné i žertovné povídky a básničky. Řadu z nich zhudebnil Ladík. Zbyly po nich jen útržkovité vzpomínky. Do Štěchovic jsme občas jeli s již zmíněným panem Nitschem, který měl barák naproti přes Kocábu. Pan Nitsch byl na tehdejší poměry zámožný člověk, vlastnil nejen bicykl ale i jakési předválečné auto, do kterého jsme se nějakým způsobem všichni vměstnali. Rychlost nebyla největší a otec se mu „odměnil“ veršovačkou: „Pan Nitsch jede k rodině/ kilometr v hodině/ a váhá, a váhá...“. Myslím, že vznikla i verze ze slov čtených pozpátku, také oblíbená hra otce a Ladíka. Ladík byl šachista a účastnil se řady turnajů tělesně postižených. Po jednom z nich, ve kterém triumfoval, vznikla báseň: „Ladíku náš milý brachu/ stal se prý mistrem v šachu/ ...“. Když vypuklo přátelství mezi mým bratrem a Ivou, zřejmě pod nějakým dojmem z její návštěvy Štěchovic vznikla písnička s textem (i když si myslím, že tady Ladíkovým). „Naše milá Iva/ vypije dvě piva/ až je z toho celá divá!...“ Na brachu Kohouta také nějaký popěvek vznikl, ale jeho citace se neslučuje s dobrými mravy a zákonem GDPR. Kupodivu ušetřena zůstala Alenka, byť se v počátcích našeho vztahu při návštěvě u Ladíka prezentovala opovrženímhodným skutkem – vyčila šťávu z konzervy jahod do záchodu! Odpolední sista s kávičkou, nakládáními jahodami se šlehačkou, zalitými právě tou šťávičkou, patřila k dalším rituálům jejich rodiny a byla takto hanebně zneuctěna. Dlouho za to byla kritizována a snad jen proto, že elegie nebyly jejich žánr, zůstala tak ušetřena posměšného popěvku.

Otec ale hlavně vyprávěl. Na každý výlet, na každou situaci, na každého člověka měl příběh. Jeho rodiče koupili „Proškárnu“ někdy koncem dvacátých let a zde své životy ukončili. Otec sem s nimi od malička jezdil a protože byly její části vždy určené k pronájmu, pamatoval řadu jejich obyvatel. O strýci Kofroňovi, který by vyžadoval samostatnou monografii, přes řadu dnes jich zapomenutých osob.

Strýc Kofroň byl na špici pomyslného „top“. Kromě jiných předností byl vášnivý kuřák. Největším jeho výkonem, kterým se navždy proslavil bylo, že za války, když tabáku bylo jen poskrovnu, „vykouřil kanape“. Tahal z něj slámovou výplň, kterou se skrovnými zásobami tabáku ředil tak dlouho, až úplně slehlo, jen péra zůstala. Naštěstí přišlo, právě včas, osvobození. Strýc, penzionovaný tramvaják a takto vášnivý čtenář, ležel na kanapi, péra se mu zarývala do zad a žádal četbu. Tou byly jediné Rodokapsy, kovbojky, Cliftonky a podobný brak. Otcovou povinností bylo mu je dodávat, však byl „od těch knih“. Otec by dříve nějakou napsal než podobnou sehnal, dodávky někdy vázly a tak se stal terčem strýcovy kritiky „*Vy na mě všichni serete!*“ Protože taková kniha musela začít: „*A padl mrtev k zemi...*“ Teprve potom byl spokojen a pobafával ze své dýmky již poctivý socialistický, byť též předělový, tabáček a otci blahořečil.

Hovorka, který se chodil koupat do mlýnské strouhy vzdálené asi dvacet metrů a jezdil k ní autem, pro které si musel dojet na podstatně vzdálenější dvůr. Vyznačoval se ještě výrokem, vmeteným do tváře otcova životního kamaráda a později našeho rodinného doktora, Venci Marečka: „Jdi si kouřit do Ruska, bolševiku jeden“. Humhal, kterému při zabíjačce spadla fajfka do praseta a nespočet dalších, již zapomenutých.

Otec též rád cestoval. Legendární „čedokářská“ cesta rumunskou parolodí Transilvania do Egypta někdy v padesátých letech, kterou zajišťovala ještě máma jako pracovnice této cestovní kanceláře, byla jeho obrovským zdrojem příběhů. Takový výstup a přespaní na vrcholku Cheopsovy pyramidy byl jen drobnou epizodkou. Využil později svého vlivu a šarmu k pravidelnému obdržování devizového příslibu, což byla jedna z mála cest, jak se individuálně dostat do světa. Kromě kultovní Francie, ze které navštívil vždy jen Paříž (v sedmdesátých letech dokonce i s námi), jel v roce 1968 do Turecka. Byl by to další příběh – získání antické sošky, seznámení s Willemem z Holandska apod. – pro mě ale potažmo znamenala publicistický debut. Na jeho autorství jsem se ovšem podílel minimálně, protože to celé vymyslel otec a já jen podepsal. Pro právě začínající časopis (ledy tály) Pop Music Express jsem (jsem) napsali článek o tureckém big-beatu. Otec dodal inspiraci z tureckých tržišť a bazarů (jemu právě poznanou), já atmosféru big-beatového klubu Sluníčko (pro mě právě poznávanou) – a reportáž byla na světě. Pro oba z nás vzájemně světy naprosto cizí, přesto z toho vznikl poutavý fejeton.

Pokud by otcův příběh o přespaní na vrcholku Cheopsovy pyramidy v někom snad evokoval podobný příběh z pera dobrodruha a cestopisce Richarda Halliburtona, dalo by se o tom ještě diskutovat, pyramida zde stála a stojí dodnes, proč by ne? S obhájením příběhu z květnových revolučních dnů 1945 to měl složitější. O jejich úspěšné završení se podílel legendárním výstřelem z pancéřové pěsti – „pancrafaustu“ – do oken zběsilého nacisty, který samopalem kosil bezbranné Čechy, a byl jim takto navždy zneškodněn. Hrdinný příběh prošel jen do té chvíle, než byla zfilmována Drdova Němá barikáda. Narodil od literární předlohy nám ji otec nemohl utajit, bylo to povinné školní promítání. Otec se dokázal do rolí jakýchkoliv hrdinů tak vzít, že jsme mu naslouchali s otevřenými ústy a nepochybovali jsme o nich. On si nevymýšlel, on těmi hrdiny byl. Jako práce proslul v husitských bitvách proti lišce ryšavé Zikmundovi. Když se měly loupat brambory, mýt nádoby, strouhat mrkev či jakákoliv jiná činnost, která nás nebavila, měl pro nás příběh: „*Když jsem byl strouhačem mrkví na Titaniku, musel jsem nastrouhat tisíc mrkví denně. A děti – za každou jsem měl halíř.*“

Dodnes se vedou v naší rodině spory o to, komu že štekěl pes do ksichtu v kočárku. Otec stejně jako já jsme vždy byli přesvědčeni, že právě jemu. Teď již se o to s otcem přit nemohu, takže určitě mně! (Rozpor v rodině „zkazila“ teta Slávie rozuzlením, když celou historku o psím šteknutí přiřknutí nějaké úplně cizí osobě, nebylo to ve Štěchovicích ale v Neklanově ulici na Vyšehradě... prostě jak Rádio Jerevan).

Ať již byla pravda na jakékoliv straně, psa jsme nikdy neměli a určitý odstup od tohoto zvířecího druhu jsme si vždycky udržovali. Na tom nic neměnilo, že jednou z oblíbených her, samozřejmě vymyšlenou otcem, byla ta „na psy“. Ve Štěchovicích sice ztrácela své kouzlo, těch několik vořechů nafajících zpoza plotů nám bylo notoricky známých, ale v Praze to byla zábava oblíbená. Ušetřilo se za tramvaj a děti se zabavily. Základní princip byl jednoduchý – kdo spatřil psa jako první a vykřikl „pes!“, získával bod. Kdo měl bodů nejvíce, vyhrával. Postupem doby však byla hra, respektive její pravidla, čím dále

sofistikovanější. Bodová stupnice se rozšířila, pes v tramvaji či v autě měl bodový zisk větší, bonusem byl psí pár a takový vousáč se psem? – to jste měli vyhráno již dopředu. Otec si se psy v rovině virtuální tak dlouho zahrával, až se jednoho fyzického dočkal. Před hrou na psy byl jedním ze zakladatelů Strany mírného rozšíření jízdy na psu v Čechách, party asi pěti kamarádů, kteří se dlouhá léta u nás doma scházeli při výročních „schůzích“, ale se psy to nemělo společného vůbec nic. A nakonec tu byl pes fyzický. Byl jím vyženěný Kristin Nixi. Toto mírumilovné zvíře původně otec nazýval „služebníkem neužitečným“ a vymýšlel pro něho řadu úkolů, aby se užitečným stal, např. lízání poštovních známek či obálek, zvedání telefonu apod.. Po neúspěších přiznal svoji chybu a Nixieho bral už takového, jaký byl. Myslím, že se měli rádi, i když to ani jeden z nich příliš okatě najevo nedávali.

Tiráž

Kromě jiného byl otec sběratel nejrůznějšího materiálu a také bibliofil. Poslední léta svého života dokonce člen výboru Spolku českých bibliofilů, ještě za předsednictva pana prof. Františka Dvořáka. Spolek letos oslavil 110. výročí, byl tedy jen 10 let starší než otec. Jako bibliofil ctil všechny zákonitosti a pravidla, které bibliofilský tisk zasluhuje. Tisk, který držíte v ruce, by se za bibliofilii též mohl vydávat (byť je spíše samizdatem – což se ale nevylučuje). Tisk takovýto opatřen má být potom dle pravidel bibliografických patřičným kolofonem či tiráží a chybět by neměla informace o počtu vydaných výtisků a výtisky potom řádně, nejlépe ručně, očíslovány jeden po druhém.

Mé povolání mě seznámilo s celou řadou bibliofilů a můžu vás ubezpečit, že jsou to obvykle stejní podivíni, jako sběratelé čehokoliv jiného. Protože patřím mezi ně vím, že prestiží bibliofila je mít exemplář co možné nejnižšího čísla, nejlépe jedničku! Tu ovšem může mít jen jeden. Tu bych si samozřejmě v tomto případě přisoudil sobě a vám ostatním dal čísla následující, což by však u vás mohlo vést dle přiděleného čísla k určité řevnivosti, pocitu nadřazenosti či krivdy. Protože jsme si však na tomto místě rovni, všechna bibliografická pravidla ruším a každý bude vlastnit exemplář „jeden z nich“.

Pro účastníky (i v nepřítomnosti) výletu do Štěchovic k oslavě a vzpomínce stého výročí narození mého otce Františka Proška (*28.10.1918) v sobotu 20. října 2018 vydal Václav Prošek

Vyšlo v nákladu 15 výtisků, z nichž tento je z nich.

ZÁPIS Z VALNÉ HROMADY SČB A USNESENÍ VH, konané 11. května 2019 v konferenčním sále hotelu Absolutum v Praze 7

1. VH SČB se konala za přítomnosti 64 členů a 1 hosta podle prezenční listiny. VH svolal výbor oznámením v Bulletinu výboru SČB č. 1/2019, který členové obdrželi koncem dubna t.r.
2. Před zahájením VH proběhla registrace přítomných a byla jim předána členská prémie za rok 2019 a Zprávy SČB č. 1/2019 s přílohou obsahující text JUDr. L. Lamače „Chvála překladů“. K nahlédnutí byla Pamětní kniha SČB, Kronika SČB, výběr z fotografického archivu akcí SČB.

3. VH byla podle platných stanov usnášení schopná. Zahájil ji ve 13,15 hodin předseda SČB JUDr. Petr Ladman. Uvítal přítomné členy a hosta, předsedu SSPE doc. PhDr. F. Černocho, CSc. Přítomné požádal o minutu ticha za čtyři zesnulé členy spolku.
4. V úvodu VH vystoupil JUDr. K. Kropík se vzpomínkou na přítele malíře, grafika a ilustrátora Otu Janečka, jehož 100. výročí narození si v tomto roce připomínáme. Výklad o tvorbě Oty Janečka doprovodil ing. P. Tylínek obrazovou projekcí jeho děl.
5. Předseda SČB JUDr. P. Ladman provedl křest členské prémie za rok 2019 „Milostná poesie v překladech Miroslava Macka“, doprovázený vystoupením autora MUDr. M. Macka. Následoval křest publikace É. Dubus „Když housle umlknou“, který uvedl překladatel PhDr. G. Erhart a publikace J. Fišer „Desatero“, kterou v edici Pupilla jako 41. svazek vydal pan Martin Dyrynk. JUDr. P. Ladman také představil text dlouholetého člena SČB JUDr. L. Lamače „Chvála překladů“, vydaného u příležitosti jeho 91. narozenin.
6. Byla zvolena volební komise ve složení ing. B. Ditrych, RNDr. K. Žižkovský, MUDr. F. Dvořáček, a návrhová komise ve složení Mgr. L. Šlajerová, PhDr. J. Maláček Šrubařová, B. A. Kašparová.
7. Byla přednesena úvodní zpráva předsedy SČB JUDr. Petra Ladmana o roční činnosti výboru, redakční práci na vydávání Zpráv SČB, účasti v porotě soutěže Nejkrásnější české knihy rok 2018 a následné předání Ceny Vojtěcha Preissiga za SČB V. Zahradníkové, o úkolech spolku pro jeho další rozvoj, vč. jednání s různými institucemi o spolupráci při vydávání uměleckých tisků nebo pořádání společných kulturních akcí. Poděkoval všem organizátorům spolkových akcí.
8. Byla přednesena zpráva jednatele ing. P. Tylínka o činnosti spolku od minulé valné hromady dosud. Podrobně seznámil přítomné s činností výboru a dalších členů spolku v oblasti publikační, přípravy a průběhu akcí pro bibliofily i veřejnost. Seznámil přítomné i s nově plánovanými akcemi.
9. Byla přednesena zpráva hospodářky ing. A. Oplové o hospodaření SČB v r. 2018, vč. podrobné informace o vývoji příjmů a výdajů, zpracování účetní závěrky, daňového příznání a změně poskytovatele bankovních služeb.
10. Byla přednesena informace ing. A. Oplové o stavu členské základny ke dni konání valné hromady.
11. Čestný předseda SČB Martin Dyrynk pozdravil přítomné a poděkoval členům výboru za aktivitu.
12. Byla přednesena zpráva redaktorů PhDr. J. Čejky a PhDr. G. Erharta o pokračování soupisu tisků spolku uložených v archivu PNP v Litoměřicích, využívání spolkového webu, práci redakční rady a připravovaných spolkových tiscích.
13. Členka výboru Mgr. L. Šlajerová informovala o přípravě výstavy „Ota Janeček a kniha“ ke 100. výročí jeho narození. Výstava se koná od 6. 8. do 29. 8. v Galerii Evropského domu SVK v Plzni, poté bude od 15. 1. 2020 přenesena do Galerie Městského muzea v Sedlčanech.
14. V zastoupení byla přečtena roční zpráva revizorů účtů Dagmar Vlčkové a Petra Kábrta, kteří v závěru zprávy doporučují vyslovit členům výboru absolutorium. P. Kábrt současně požádal o zproštění z této funkce ze zdravotních důvodů. Následujícím hlasováním bylo absolutorium dosavadnímu výboru uděleno.

15. Byly předneseny zprávy zástupců členů z Ostravska PhDr. J. Malášek Šrubařovou, Třebíčska MUDr. F. Dvořáčkem a Plzeňska PhDr. I. Šedo.
16. Předseda volební komise ing. B. Ditrych představil členy spolku navržené do nového výboru. V souladu se stanovami bylo o předsedovi a dvou místopředsedech hlasováno jmenovitě, o ostatních členech výboru hromadně. Předsedou SČB byl zvolen JUDr. Petr Ladman, místopředsedy byli zvoleni PhDr. Gustav Erhart a Filip Hynek. Dalšími členy výboru byli zvoleni PhDr. Josef Čejka, JUDr. Karel Kropík, Ing. Alena Oplová, CSc., Mgr. Lenka Šlajerová, Ing. Petr Tylínek (jednatel), Mgr. Klára Vanišová Lachoutová. Revizory účtů byli zvoleni Josef Šuchman a Dagmar Vlčková. Všichni členové výboru a revizoři účtů byly zvoleni jednomyslně.
17. Předseda přednesl návrh na zvolení RNDr. Karla Žižkovského čestným členem SČB. Návrh byl jednomyslně přijat.
18. V následující diskusi byly probírány možnosti získávání nových členů vč. nabídky zvýhodněného členství mladým zájemcům, a to snížením členského příspěvku a věnováním vstupního grafického listu, návrhy na obnovení tradiční společné večere účastníků valné hromady s vydáním příležitostného tisku, způsoby spolupráce se SSPE, sledovanost spolkového webu, získávání dalších zdrojů pro vydávání bibliofilských tisků a konání bibliofilských akcí.
19. Po přečtení návrhu usnesení valné hromady předsedkyně návrhové komise Mgr. L. Šlajerovou bylo usnesení s požadovanými doplňky účastníky valné hromady jednomyslně schváleno.
20. Valná hromada byla ukončena v 16,30 hodin. Účastníci valné hromady měli prostory k dispozici do 19. hodin k vzájemnému setkání, výměně bibliofilských tisků a k návštěvě aukce pořádané aukční síní SYMPOSION.

Zapsal: 11. 5. 2019 Ing. Petr Tylínek v. r.

Zpráva o hospodaření za rok 2018 pro Valnou hromadu SČB 11. 5. 2019

Do roku 2018 jsme vstupovali s **finančními prostředky** ve výši **111.663,52 Kč**, z toho **100.634,52 Kč na účtu a 11.029,- Kč v pokladně**. V roce 2018 činily **příjmy** spolku **167.064,82 Kč**.

Největší část příjmů spolku tvoří **členské příspěvky**. Jedná se o částku **99.330,- Kč** a činí **59,5 %** celkových příjmů v roce 2018. Důležitou příjmovou položku tvořily v roce 2018 **peněžní dary ve výši 36.000,- Kč** (21,5 %) od členů spolku.

Těmito dary bylo především podpořeno vydání členské prémie **B. B. Buchlovan „Zajatec Armidy aneb Má přemilá Krasopaní Knihoslava“**. V uvedené publikaci jsou sponzoři – **Mgr. Šlajerová, Jiří Černý, Dr. ing. Sedláček, JUDr. Lamač, JUDr. Ladman, prof. PhDr. Fiala, Ph.D. a Jiří Pišl** – uvedeni a děkovali jsme jim již na minulé Valné hromadě. Po termínu sazby však ještě došel sponzorský dar od **Jiřího Kryla**, který již nemohl být v publikaci zmíněn. Na další činnost SČB v druhé polovině roku opětovně přispěla Mgr. Šlajerová, JUDr. Ladman, JUDr. Lamač a **Milena Horáčková**.

Děkujeme i dalším členům spolku za jednorázové peněžité dary v podobě zvýšených členských příspěvků nebo platbu členských příspěvků, i když tak nemusejí z věkových důvodů nebo pro své čestné členství činit. Někteří tak činí již několik let. Jsou to

paní a pánové **akad. mal. J. Anderle, M. Červík, Mgr. M. Fridrichová, Ph.D., M. Horáčková, Z. Charvát, P. Kábrt, M. Kosinová, J. Kryl, ing. J. Kučera, JUDr. L. Lamač, E. Mateciuc, J. Procházková, F. Rybář, Dr. ing. M. Sedláček, Ing. J. Schneeweis, Ing. V. Sonnberg, D. Svobodová a J. Válek**. Samozřejmě si ceníme všech členů, kteří platí příspěvky včas a pravidelně.

Dalším významným zdrojem příjmů byl **prodej publikací a grafik** spolku ve výši **31.725,- Kč**. Jiné finanční příjmy náš spolek nemá. S nasazením osobních kontaktů usilujeme o získání dalších sponzorů i zajišťování chodu spolku včetně spolkových akcí zdarma. Pro cestu získávání grantů a dotací z veřejných i jiných zdrojů nám chybějí kapacity na související administrativní, hospodářskou a kontrolní činnost. Uvítali bychom v této oblasti pomoc členů, kteří mají s tímto způsobem financování zkušenost. **Výdaje** spolku v roce 2018 činily **202.687,83 Kč**.

Nejvíce finančních prostředků bylo vydáno na dva bibliofilské tisky, a to především na vydání členské prémie **B. B. Buchlovan**. Vydání publikace stálo **125.800,- Kč**, samozřejmě bez vložení editorské a redakční práce pana F. Hynka, P. Ladmana a ostatních, a dále na tradiční edici Martina Dyrnka Pupilla, č. 40 s názvem **František Dryje: Anebo alespoň (10.846,- Kč)**.

Na zpracování a tisk dvou čísel **Zpráv 2018** bylo vydáno celkem **33.035,- Kč** s tím, že pro 2. číslo byla již získána jiná cenově výhodnější tiskárna. Další členské tisky jako jsou Bulletin 1/2018, gratulační listy a další tiskoviny jsou zajišťovány přímo členy výboru – výdaje na papír, počítačový tisk a rozmnožování činily **5.926,- Kč**.

Spolu s bibliofilskými tisky tyto výdaje činí **86,6 %** z celkových výdajů spolku za rok 2018. Z porovnání příjmů a nákladů je zřejmé, že bez sponzorských příspěvků nebo subskripce již **není možné v jednom roce vydávat více jak jeden bibliofilský tisk**.

Pres využívání e-mailové komunikace s řadou členů (již 130 členů nám poskytl e-mailový kontakt) a osobní doručování, je nutné nadále **zasílat** některé tiskoviny **poštou**, za kterou jsme vydali **8.116,- Kč**. Vzhledem k bezplatnému využití prostor Vily PNP pro konání VH v r. 2018 nemusely být vydány žádné prostředky na pronájem prostor, ale za cenu složitější dopravy členů na VH. Poděkovat musíme i galerii Hollar, která nám bezplatně poskytuje prostory pro spolkové akce a besedy.

K dalším výdajovým položkám patří odměna **5.000,- Kč** laureátům Ceny Vojtěcha Preissiga za rok 2017 za publikaci K. J. Erben: Záhořovo lože, vedení účtu Českou spořitelnou **2.176,- Kč**. Pro finanční nevýhodnost bude tento účet v červnu zrušen. Již nyní disponujeme bezplatným účtem u Fio-banky. Číslo nového účtu již bylo členům oznámeno. Nájem prostor pro depozitář v Jílovém (do června 2018) a poté v průmyslové škole v Praze 9 činil **1.345,- Kč**, zřízení a užívání spolkových webových stránek **4.441,- Kč**. Ostatní provozní náklady zahrnující např. poplatek za přihlášku do soutěže o Nejkrásnější knihu roku, výdaje za stěhování depozitáře, dopravu do archivu PNP v Litoměřicích.

Nedoplatky členských příspěvků činily na konci roku 2018 **62.400,- Kč**.

Tato částka se skládá z neuhrazených příspěvků 31 členů. Členská čísla těchto členů byla uvedena v Bulletinu č.1/2019 a současně jim byly rozeslány dopisy se žádostí, aby si ověřili úhradu členských příspěvků podle přiloženého přehledu, příspěvky buď doplatili a získali tak nárok na vydané členské prémie, anebo své členství ukončili. K dnešnímu dni reagovalo 5 členů a příspěvky doplatili, jedna členka požádala o ukončení členství.

Výsledkem hospodaření spolku v roce 2018 byla účetní **ztráta** ve výši **35.623,01 Kč**. Daňové příznání bylo podáno v březnu 2019 na FÚ. Po odsouhlasení VH bude předán spolkovému rejstříku ke zveřejnění Přehled o majetku o závazcích SČB za rok 2018. Za zpracování všech účetních dokladů děkujeme člence spolku Dagmar Vlčkové.

Do roku 2019 jsme vstupovali s částkou **76.040,51 Kč**, z toho na účtu **69.048,51 Kč** a v pokladně **6.992,- Kč**.

Informace o členech spolku ke dni konání Valné hromady 11. 5. 2019.

SČB má ke dni konání VH **231 registrovaných členů**, z toho **222 individuálních členů** a **9 institucí**, v tom mj. 4 vědecké a umělecké knihovny, 1 regionální muzeum a 2 střední umělecké školy.

Od minulých VH došlo k **úmrtí** 4 členů spolku, a to **Mgr. J. Köhlerová** z Plumova, **J. Ševčíka** ze Šterberka, **M. Tvrđíka** z Prahy, **MUDr. R. Vaňka** z Rychnova nad Kněžnou.

Členství **ukončil** 1 kolektivní člen (Regionální muzeum Jílové u Prahy) a Mgr. Vyhnařová.

Přijato bylo 5 nových členů, a to **Ing. V. Gärtner** z Říčan, **doc. Mgr. J. Guziur, Ph.D.**, z Ostravy, **akad. mal. E. Hašková** ze Všenor, **M. Pejřimovská** z Prahy, **B. Šír** z Prahy a **Mgr. A. Lamprecht** z Městce Králové. Členství ve spolku **obnovili** 2 bývalí členové, **Mgr. D. Pfefferová, Ph.D.**, z Prahy a **M. Reisel** ze Slovenska.

Ve spolku je 167 mužů a 55 žen. Podle regionu žije v **Čechách** 161 členů a na **Moravě** 60 členů a na **Slovensku** 1 člen. Nejvíce členů žije v **Praze** (78 členů), dále v Brně (7), v Olomouci (7), v Opavě (5), v Ostravě (5), v Plzni (4) a v Pardubicích (4). Jednotlivě pak v dalších městech a obcích po celé republice.

Průměrný věk členů se pohybuje kolem **67,7 let**. **Do 60 ti let** věku máme 46 členů. **Nejpočetnější skupina členů** je ve věku od **61 do 80 let**, tj. narozených v letech 1938 až 1957 (139 osob), **nad 81 let** je 37 členů. Těší nás aktivita členů a členek, kteří již překročili osmdesátku a dokonce i devadesátku. Přejeme jim pevné zdraví a děkujeme za věrnost bibliofilskému počínání.

Délka členství ve spolku v průměru činí **26,4 let**. Nejvíce stávajících členů vstoupilo do spolku v letech **1978 až 1989** (84 členů) a **2005 až 2011** (48 členů)

Trvale věnujeme pozornost ochraně osobních údajů o členech našeho spolku.

Alena Oplová, květen 2019

Usnesení VH SČB konané 11. května 2019 v hotelu Absolutum v Praze 7

VH SČB se konala za přítomnosti 64 členů a 1 hosta podle prezenční listiny. VH svolal výbor pozvánkou v Bulletinu výboru SČB č. 1/2019, který členové obdrželi koncem dubna 2019. VH byla podle platných stanov usnášení schopná.

1. Valná hromada schvaluje hospodaření spolku v roce 2018 s příjmy 167.064,82 Kč, výdaji 202.687,83 Kč, s účetní ztrátou 35.623,01 Kč a účetní závěrku za rok 2018. Valná hromada schvaluje rozpočet na období roku 2019 ve vyrovnané výši 110.000,- Kč a bere na vědomí změnu poskytovatele bankovních služeb.
2. Valná hromada schvaluje zápis z minulých valných hromad a bere na vědomí zprávy jednotlivých funkcionářů o činnostech spolku za uplynulý správní rok a informace o aktivitách členů spolku v regionu Ostravska, Plzeňska a Třebíčska.
3. Valná hromada vyslovuje souhlas s činností výboru a uděluje výboru absolutorium.
4. Valná hromada jednomyslně zvolila pro následující roční období výbor ve slo-

žení: předseda SČB JUDr. Petr Ladman, místopředseda PhDr. Gustav Erhart, místopředseda Filip Hynek, členové PhDr. Josef Čejka, JUDr. Karel Kropík, Ing. Alena Oplová, CSc., Mgr. Lenka Šlajerová, Ing. Petr Tylinek, Mgr. Klára Vanišová Lachoutová.

5. Valná hromada zvolila dva revizory účtů, a to pana Josefa Šuchmana a paní Dagmar Vlčkovou.
6. Valná hromada souhlasí s navrženým programem činnosti SČB na další období, vč.
 - návrhu publikační, přednáškové a výstavní činnosti spolku,
 - hledání dalších forem popularizace a zpřístupnění činnosti spolku, mj. zvýhodněním podmínek členství pro mladé zájemce,
 - aktivního využívání webové komunikace s odbornou i laickou veřejností,
 - získávání dalších zdrojů pro vydávání bibliofilských tisků a konání bibliofilských akcí,
 - pokračování v soupisu tisků spolku uložených v archivu PNP a získání případných duplicitních tisků do depozitáře spolku,
 - pokračování pořádání spolkových aukcí aukční síní SYMPOSITION.
7. Valná hromada jednomyslně zvolila pana RNDr. Karla Žižkovského čestným členem SČB.
8. Valná hromada ukládá výboru využít další náměty, které byly předneseny v diskusi.
9. Valná hromada ukládá výboru dodat do veřejného rejstříku, vedeného Městským soudem v Praze, návrh na zápis změny zapsaných údajů, vyplývajících z usnesení této valné hromady.
10. Po diskusi k předneseným zprávám, obecně rozpravě a po hlasování o usnesení, které bylo jednomyslně přijato, byla valná hromada v 16,30 hodin ukončena.

Za správnost: Mgr. Lenka Šlajerová, předsedkyně návrhové komise v. r.
JUDr. Petr Ladman, předseda Spolku českých bibliofilů

JUBILANTI ROKU 2020

Blahopřejeme členkám a členům SČB, kteří dosáhnou v roce 2020 významného životního jubilea.

95 let dosáhne **paní Dr. Soňa Rybičková**

90 let **paní Jitka Procházková, pan Rudolf Richter**

85 let **pan MUDr. Slavoj Brichtín, pan Ing. Jan Schneeweis**

80 let **paní Mgr. Libuše Cimalová, pan MUDr. Leo Frydrych, pan Ing. Josef Gromeš, pan MUDr. Pavel Maňák, paní Jana Radová, pan Ing. Zdeněk Šíma**

75 let **pan Antonín Hladík, pan PhDr. Ivo Chmelař, pan Petr Kábrt, pan Mgr. Lubomír Netušil, paní PhDr. Zdenka Pfefferová, pan MUDr. Jan Výkoukal**

70 let **pan JUDr. Karel Kropík, paní Blažena Lvová, pan Ing. Jan Procházka, pan Ing. Dušan Sazovský, pan JUDr. Jaroslav Vansa**

65 let pan Mgr. Ing. Ivo Binder, paní MUDr. Daniela Dyrynková, pan Mgr. Pavel Jakim, pan Ing. Roman Procházka, pan Ing. Vladimír Tůma
60 let paní MUDr. Zuzana Nýdlová.

Přejeme všem především hodně zdraví, spokojenosti i potěšení z krásných knih a tisků. Děkujeme za věrnost Spolku českých bibliofilů.

OZNÁMENÍ O ZMĚNĚ BANKOVNÍHO ÚČTU

Dovolujeme si připomenout změnu bankovního účtu spolku od 14. března 2019. Nový účet je veden u Fio banky, a.s., se sídlem V Celnici 1028/10, Praha 1. Číslo účtu **2801599948/2010**. Žádáme vás, aby Vaše platby byly směřovány pouze na tento účet. Bývalý účet u České spořitelny 1937658359/0800 byl ke dni 14. 8. 2019 zrušen.

UPOZORNĚNÍ ČLENŮM SPOLKU ČESKÝCH BIBLIOFILŮ

Druhé číslo Zpráv dostáváte pravidelně každoročně jako malou novoroční gratulaci, ale také, jako každým rokem, jste i letos žádáni o laskavé uhrazení členských příspěvků na rok 2020. Již po léta zůstává výše členského příspěvku nezměněna – 650 Kč. Vždy ale dodáváme, že příspěvek může být dobrovolně navýšen.

K placení člen. příspěvků prosíme použijte výhradně nový spolkový účet u FIO banky č.ú.: 2801599948/2010 (viz informace výše) Děkujeme.

*

Druhé důležité sdělení informuje o tom, že bude vypsána subskripce na tisk

PÍSMO JOSEFA VÁCHALA AUTORA KARLA DYRYNKA

2. rozšířené vydání připravil Martin Dyrynk k 70. výročí úmrtí Karla Dyrynka a 50. výročí úmrtí J. Váchala.

Připravuje se vydání na kvalitním papíru, který bude podobný ručnímu papíru ZANDERS (jako bylo 1. vydání, 1930) v počtu 60 číslovaných výtisků, po jednom výtisku obdrží ti, kteří přispějí sponzorských darem v min. výši 3000 Kč, (seznam sponzorů bude v knize uveden).

Subskripční cena bude stanovena poté, co SČB obdrží z tiskárny finální rozpočet.

Kromě vydání na kvalitním papíru bude vydáno jako členská prémie 2020 celkem 300 výtisků na anglickém papíru Somerset Satin chamois.

Jménem výboru SČB -pl-

ZPRÁVY SPOLKU ČESKÝCH BIBLIOFILŮ

Rediguje výbor SČB

Odpovědný redaktor Petr Ladman

(kontakt: pladman@email.cz, adresa: Vysokoškolská 27, 165 00 Praha 6)

Za obsahovou stránku příspěvků odpovídají autoři

sazba DAPONY, tisk POWERPRINT